

6 ŞUBAT DEPREMİ BAĞLAMINDA TÜRK-YUNAN İLİŞKİLERİNİN MEDYAYA YANSIMASI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Bilal AKKÖPRÜ

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye
bilalakkopru@yyu.edu.tr
<https://orcid.org/0000-0002-9546-6326>

Adem TAYAN

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye
tayanadem@yyu.edu.tr
<https://orcid.org/0000-0003-0023-1434>

<i>Atıf</i>	AKKÖPRÜ, B.; TAYAN, A. (2023). 6 ŞUBAT DEPREMİ BAĞLAMINDA TÜRK-YUNAN İLİŞKİLERİNİN MEDYAYA YANSIMASI ÜZERİNE BİR İNCELEME. İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 15(4), 461-498.
-------------	---

ÖZ

Politik aktörler ve medya neredeyse ilk zamanlardan beri kamu gündemi üzerinde etkili olabilmeyi amaç edinmiştir. Bu çalışmada gündem belirleme kuramı çerçevesinde medya gündeminin nasıl belirlendiğine odaklanılmakta, Türkiye ve Yunanistan arasındaki gerilimli ilişkinin iki ülke medyasında nasıl ele alındığı karşılaştırmalı bir şekilde incelenmektedir. Çalışmanın temel hipotezi “rastlantısal” bir olay olan ve Türkiye’de yaşanan 6 Şubat depreminin iki ülke medyasının gündemini ve haberlerde kullanılan dili radikal bir şekilde değiştirdiğidir. Çalışmada, “Milliyet” ile “Proto Thema” gazetesinin web sayfasında 6 Ekim 2022 ile 6 Mart 2023 tarihleri arasında yayımlanan haberler, içerik analizi yöntemi ile belirli temalar çerçevesinde incelenmiş; elde edilen veriler deprem öncesi ve deprem sonrası olmak üzere iki bölüm şeklinde değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Bu değerlendirmede ulaşılan bulgulardan elde edilen veriler sonucunda, deprem öncesi yayınlarda her iki gazetenin de gündeminin belirlenmesinde Türkiye ve Yunanistan arasında geçmişe uzanan gerginliklerin ana tema olduğu görülmüştür. İki ülkenin de medyasının gündeminde yer alan haberlerin gerginliği tırmandıran ve kışkırtıcı bir dil ile yazıldığı tespit edilmiştir. Türk ve Yunan medyasının gündemini asıl belirleyen gücün politik aktörlerin söylemleri ve diğer basın kuruluşlarının yayınladığı haberler olduğu

Geliş tarihi: 16.06.2023 – Kabul tarihi: 09.08.2023, DOI: 10.17932/IAU.IAUSBD.2021.021/iausbd_v15i4003

Araştırma Makalesi-Bu makale iThenticate programıyla kontrol edilmiştir.

Copyright © İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi

görülmüştür. Fakat 6 Şubat 2023 tarihinde Türkiye’de meydana gelen ve yaklaşık 50 bin insanın ölümüne neden olan 7.7 büyüklüğündeki deprem sonrası dönemi incelediğimiz çalışmanın ikinci bölümünde iki gazetenin gündeminde çarpıcı ve kökten bir değişimin yaşandığı görülmüştür. Araştırmanın sonucunda, deprem öncesi dönemde Türk ve Yunan gazetelerinin gündeminde ön sıralara çıkan, gerilime neden olan problemlerin depremin ardından da orta yerde durmasına ve bu problemlere çözüm üretilmemesine rağmen gündemin radikal bir şekilde değiştiği görülmüştür. Bunun nedeni ise kamunun gerçek gündeminin medya gündeminin belirlemede etkili olduğudur. 6 Şubat depremini uluslararası ilişkiler ve medya bağlamında farklı bir perspektiften ele alan, Türk-Yunan ilişkilerinde yalnızca medya ve politikacıların değil halkın da etkili olduğunu gösteren ve gündem belirlemede medya ve politika kadar kamunun da etkili olduğunu ortaya koyan çalışmanın alanda çalışan akademisyenlere katkı sunacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Gündem Belirleme, Medya Gündemi, Türk-Yunan İlişkileri, Milliyet Gazetesi, Proto Thema.*

AN EXAMINATION ON THE REFLECTION OF TURKISH-GREEK RELATIONS ON THE MEDIA IN THE CONTEXT OF THE 6 FEBRUARY EARTHQUAKE

ABSTRACT

Political actors and the media have aimed to be effective on the public agenda almost from the very beginning. This study focuses on how the media agenda is determined within the framework of agenda setting theory, and how the tense relationship between Turkey and Greece is handled in the media of the two countries in a comparative way. The main hypothesis of the study is that the 6 February earthquake in Turkey, which is a “random” event, radically changed the agenda of the media of both countries and the language used in the news. In the study, the news published on the web page of “Milliyet” and “Proto Thema” newspaper between 6 October 2022 and 6 March 2023 were analyzed within the framework of certain themes with the content analysis method; The data obtained were evaluated in two parts, pre-earthquake and post-earthquake. As a result of the data obtained from the findings obtained in this evaluation, it was seen that the tensions dating back to the past between Turkey and Greece were the main theme in determining the agenda of both newspapers in the publications before the earthquake. It has been determined that the news on the agenda of the media of both countries are written in a language that escalates the tension and is provocative. It has been seen that the main power that determines the agenda of the Turkish and Greek media is the discourses of political actors and the news published by other media outlets. However, in the second part of the study, in which we examined the period after the 7.7 magnitude earthquake that occurred in Turkey on February 6, 2023 and caused the death of approximately 50 thousand people, it was observed that there was a striking and radical change in the agenda of the two newspapers. As a result of the research, it was seen that the agenda changed radically, although the problems that were at the forefront of the agenda of Turkish and Greek newspapers in the pre-earthquake period and that caused tension remained in the middle after the earthquake and no solution could be found for these problems. The reason for this is that the real agenda of the public is effective in determining the media agenda. It is thought that our study, which deals with the February 6 earthquake from a different perspective in the context of international relations and media, shows that not only the media and politicians are effective in Turkish-Greek relations, but also the public, and reveals that the public is as effective as the media and politics in setting the agenda, it is thought that it will contribute to the academicians working in the field.

Keywords: : *Agenda Setting, Media Agenda, Turkish-Greek Relations, Milliyet Newspaper, Proto Thema.*

GİRİŞ

Toplumsal ve siyasal yaşamın tarihi insanlık tarihine paralel bir gelişim gösterir. Bu toplumsal yaşam, insanların bireysel ilişkilerinin yanı sıra iktidarlar, güç odakları ile toplumu oluşturan diğer guruplarla olan ilişkilerini ve bu ilişkileri anlamlandırma çabasını da kapsar. Bu ilişkiler ağı toplumsal düzenin belirlenmesinde ve bu düzenin devamının sağlanmasında da büyük önem arz eder. Bu nedenle geçmişten günümüze iktidar sahipleri için toplumun düşüncelerini bilmek ve yönlendirebilmek önemli olmuştur. Zaman içinde “medya” genel ismi ile adlandırılan ve geniş kitlelerle iletişim imkânı sağlayan kurumsal yapılar, insanların bilgi edinme ihtiyaçlarını karşılamanın temel unsuru olarak insanlık tarihinde yerini almıştır. Medyada konuşulan, tartışılan konularla ilgili toplumun düşüncelerini öğrenmek, toplumun ilgilendiği konuların medyada ele alınış şekli ve bundan toplumun ne oranda etkilendiği gibi konular iletişim araştırmalarının ortaya çıkışının nedenlerindedir. Tüm bunlardan hareketle medya ve kamuoyu arasındaki ilişkinin temellerinin çok eski tarihlere dayandığı görülmektedir. Daha sonraki süreçte bu ilişki ağına politika da dâhil olmuştur.

Etki kuramlarının son halkasında yer alan “Gündem Belirleme Kuramı” medyanın toplum gündemini belirleme konusunda güçlü etkilere sahip olduğu noktasından yola çıkar. Bu kurama göre, kitle iletişim araçları ile belirli konulara dikkat çekilmesi, bu konularla ilgili geniş olaylar serisinden bazılarının süzgeçten geçirilerek ön plana çıkarılması, kamuoyunun gündeminin belirlenmesi sürecinin ilk adımıdır. Medyanın işaret ettiği konular, toplumun daha sonra da siyasetin gündeminde ön sıralara çıkar (Yaşın, 2008: 1). Kuramın geliştiricilerinden Cohen’in (1963: 13) söylediği, “Medya zamanın çoğunda insanlara ne düşüneceğini söylemede başarılı olmamıştır ama okuyucuya ne hakkında düşüneceğini söylemekte fevkalade başarılıdır.” cümlesinden yola çıkarak Gündem Belirleme Kuramının, medyanın etkilerine dair temel aldığı görüşler konusunda bir ipucu elde edilebilir. Yani kuram dolaylı da olsa kitle iletişim araçlarının kamuoyunun belirlenmesinde güçlü etkilere sahip olduğu görüşü etrafında şekillenir.

Gündem belirleme kuramı, kitle iletişim araçlarının gündeminin toplumun ve iktidarın gündemini belirleyen temel unsur olduğunu ve bu iki odak arasındaki ilişkinin belirleyici faktörü olarak işlev gördüğünü ifade eder. Dolayısıyla ilk günden bu yana yapılan araştırmalar, bu ilişkiler sisteminde etkileyen ve etkilenenin kim olduğu üzerinde odaklanmaktadır. Kurama göre kitle iletişim araçları arasında yer alan haber medyası, her zaman önemli bir yere sahiptir. Özellikle basılı medya ve televizyonlar, kamuoyu oluşturmada etkileri çokça merak edilen kitle iletişim araçları olmuştur. Fakat iletişim teknolojisinde son dönemde yaşanan gelişmeler medyada da büyük değişimlere neden olmuştur. Artık kamuoyunu etkileyebileceği düşünülen kitle iletişim araçlarına yenileri eklenmiş, konvansiyonel araçlar ise büyük değişimler geçirmiştir. Sosyal medya

gibi yeni medya araçlarının ortaya çıkışı, özellikle basılı medya için karanlık bir dönemin başlangıcı olmuş; basılı bir araç olan gazeteler yok oluştan kurtulabilmek için dijitalleşme eğilimine girmiştir.

Bu nedenlerle kuramın ortaya atıldığı ilk zamanlarda birçok araştırmaya konu edilen gazetelerin, değişen bu yeni formu ile yeniden ele alınıp araştırılması zorunlu olmuştur. Günümüzde tüm dijital alanlarda kendine yer edinen, dijital platformların sunduğu tüm avantajlardan faydalanan, kendini bu yeni düzene adapte edebilmek için dönüşen ve gelişen gazetelerin, gündem belirlemede kaybettiği konumu tekrar kazanabilme yolunda önemli aşamalar kaydettiği düşünülmektedir.

Gündem belirleme çalışmaları genel olarak kitle iletişim araçlarının kamu ve siyaset gündemi üzerindeki etkilerinin ölçülmesi şeklinde yapılmıştır. Bunun yanında, gündemin nasıl belirlendiğine, bu üçlü odak arasındaki ilişkiler ve farklılıklara dair çalışmalar da yapılmıştır. Bu çalışma ise Dearing ve Rogers'ın (1996: 5), gündem belirleme sürecini açıklayan üç bileşenden biri olan “medya gündemi” konusuna odaklanmaktadır. Araştırmacıların ilk basamak olarak değerlendirdikleri kitle iletişim araçlarının gündeminin belirlenmesi konusu, halkın ve siyasetin gündemi şeklindeki diğer iki bileşen kadar önemli ve etkili bir faktördür. Çalışmanın diğer bir odak noktası da “Ağ Gündemi Belirleme” (NAS) modelidir. Model, değişen ve dönüşen yeni medya ortamında medyanın hala güçlü etkileri olup olmadığı sorusunun cevabını incelemektedir. Yapılan çalışma da bu modele uygun olarak, özellikle yeni dönemde internet ortamında kendine yer bulan gazetelerin gündeminin belirlenmesine dair karşılaştırmalı bir analiz içermektedir.

Bu nedenlerle makalede, Türk ve Yunan internet haber medyasında çıkan haberlerin analizine dayanarak, iki ülke medyasının gündem belirleme süreçleri ve bu süreçlerin ulusal ve uluslararası bağlamlarda nasıl işlendiği incelenmektedir. Ortak gündem olarak Türkiye ve Yunanistan ilişkilerinin ele alındığı araştırmada ayrıca Türkiye’de yaşanan ve her iki ülkenin haber medyasının gündemini değiştirdiği düşünülen 6 Şubat 2023 depremi örnek bir olay olarak ele alınmıştır.

Gündem Belirleme Kuramı

Etki yaklaşımlarının son aşaması olan “yeniden güçlü etkiler dönemi (1960-1970)”, gündem belirleme kuramının da içerisinde yer aldığı ve medyanın insanların düşünceleri üzerinde güçlü etkileri olduğunun tekrar düşünüldüğü bir dönemdir (Severin & Tankard, 1994: 459; Yılmaz, 2019: 7-22).

Gündem belirleme kuramının temelleri yaklaşık yüz yıl öncesine, Walter Lippmann (1922) basının kamuoyu belirlenmesinde etkili olduğunu belirttiği “Public Opinion” a kadar dayandırılabilir (Roberts, M. & McCombs, M., 1994: 251; Lippmann, 1998: 13). Kuramın oluşumuna katkı sağlayan iki önemli çalışma:

Cohen tarafından yayınlanan “Basın ve Dış Politika” kitabı ve Lang ve Lang’ın “Kitle İletişim Araçları ve Medya” kitaplarıdır. Cohen eğer kişiler önemli olaylara şahitlik edecek kadar şanslı değilse, bu olaylara dair malumatın ancak iletişim araçları ve bunlardan da en başta basın aracılığı ile bilgi edinilebileceğini söylerken (Cohen, 1963: 13). Lang-Lang ise kitle iletişim araçlarının insanların dikkatlerini belirli konulara odaklayabilmek için zorladığını; kesintisiz olarak kitlelere ne düşüneceği, hangi bilgiye sahip olacağı ve hangi duyguyu besleyeceğine dair nesnelere sunduğunu söylerler (aktaran McCombs & Shaw, 1972:106). Kuramın gelişim sürecindeki temel taşlardan biri de “Gallup” araştırmalarıdır. Araştırma raporları bazı haberlerin başkanın performansı ile ilgili takip seviyeleri üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymuştur. Halkın gündemini ölçülebilir bir hale getiren bu temel araştırma birçok çalışmaya da kapı açmıştır (Yaşın, 2008: 4-5). Temelleri uzun yıllar içerisinde birçok çalışma ile atılan kuram ismini, McCombs ve Shaw tarafından 1968 Amerika Birleşik Devletleri başkanlık seçimlerinde Chapel Hill seçmenleri üzerinde yaptıkları çalışma ve bu çalışmanın 1972’de “Kitle iletişim araçlarının gündem belirleme işlevi” başlıklı makalede yayınlaması ile almıştır (McCombs & Shaw, 1972: 106).

Gündem belirleme kuramı geniş bir çerçevede ele alınarak tanımlanması gereken bir kuramdır. Çünkü gündem belirleme kuramı uzun bir tarihsel geçmişe sahip, geniş bir teoridir. Ayten Güngör (2021: 77), gündem belirleme kuramı ne etki kuramlarının ilk döneminde olduğu gibi, doğrudan ve güçlü, ne de ondan sonraki dönemde iddia edildiği gibi sınırlı etkileri olduğu şeklindeki görüşlere katılır. Ona göre kuramda, bu iki dönemden farklı olarak medyanın etkisinin, birçok unsurun da desteği ile uzun vadede güçlü olduğu görüşü hâkimdir.

Gündem belirleme kavramı en temelinde, medyanın önemli olduğuna işaret ettiği ve gündemine taşıdığı olay ve konuların, bireylerin dolayısıyla toplumun öncelediği konular haline gelmesi ile izah edilmektedir. Medyanın görmediği konular ise benzer şekilde insanlar tarafından önemsiz olarak algılanır. Gündem belirleme kuramına göre insanlar, ihtiyaçlarına yönelik öncelik sıralamasını kendi deneyimleri ile belirlerler. Fakat toplum gündeminin belirlenmesinde medyanın rolü ancak kuram ile açıklanabilir. Bu kuram yalnızca kitle iletişim aracı-kamu arasındaki ilişkiyi ele almaz. Aynı zamanda medya tarafından öncelenen ve toplumun gündemine alınan konu ve problemleri çözüme konusunda etki göstermesi beklenen siyasilerin tepkileri de bu kuram tarafından ele alınır. Bu etkileşimde ele alınan gündem de politikanın gündemi olarak anlatılır (Yüksel, 2007: 578).

Gündem belirleme kuramının temelinde medyaya atfedilen, toplum adına bilgiyi bulunması ve o bilgiyi aktarılması dışında işlevleri olduğu savı vardır. Bu sava göre, insanlar olaylar hakkında, özellikle haber medyasından bilgiler alırken, medyanın o haberi konumlandırmasından, habere ayırdığı yerden, haberin ele alınış süresi ve tekrar sayısından, olaya dair farklı çıkarımlar da yapar. Yani

gündelik olarak gelen haberlerin, hangi haberler olacağı, bunların nerede, hangi boyutta ve sürede yayınlanacağını editör ya da yayıncılar tarafından belirlenmesi işi, o yayın kuruluşunu takip eden izleyici kitlesinin, o olaya dair kafasında oluşan imgeleri etkiler. Bu da insanların dünyayı algılayışı üzerinde derin etkiler bırakır. Gazetecilerin bu çalışmaları çoğunlukla bilinçli bir eylemdir; ancak bazen de rastlantısal bir şekilde ortaya çıkabilmektedir. İster bilinçli ister rastlantısal yapılsın, basın tarafından belirli bir önem sırasına göre gündeme taşınan olaylar ile o basın kuruluşlarını takip eden insanların öncelikli gündemleri zamanla paralellik göstermeye başlar (Atabek, 1997: 156). Dearing ve Rogers (1996: 2) gündemi, herhangi bir andaki önemine göre belirli bir düzende ortaya konulan olay ya da konular diye tanımlar. Bu önem sırasının belirlenmesinde de kitle iletişim araçlarının etkisi büyüktür.

Kitle iletişim araçlarının bu önem sırasını belirlemede de birçok etken rol oynar. Temizel (2008: 143), bu etkenlerden birinin kitle iletişim aracının yayın politikası, diğerinin de aracın belirlediği gündem ile ulaşmak istediği sonuç olduğunu aktarır. Yazar ayrıca kitle iletişim aracının toplumun gündemi üzerinde etkili olmasının nedeninin, bireyin hayatını düzenlerken ihtiyacı olan bilgiye ulaşacağı bir kaynağa ihtiyaç duyması olduğunu belirtmektedir.

McCombs, Shaw ve Weaver (2014: 782) birlikte yayınladıkları “Araştırmalarda Yeni Yönelimler” başlıklı makalede yaklaşık 50 yılını tamamlayan Gündem Belirleme Teorisinin üretken bir teoriye döndüğünü ifade ederler. Daha önce ilk iki düzey gündem belirleme üzerinde yoğunlaşılırken gelişen teknolojiler ile ortaya çıkan yeni medya döneminde üçüncü düzeyden bahsedilmeye başlanmıştır. Fakat yazarlar günümüzde gündem belirlemenin, yedi farklı yönde gelişen kapsamlı bir teoriye dönüştüğünü belirtirler:

- **Temel gündem belirleme:** konuların, siyasi figürlerin ve diğer ilgi nesnelerinin belirginliği açısından, medya gündeminin kamu gündemi üzerindeki etkisi (gündem belirlemenin ilk düzeyi).
- **Nitelik gündemi belirleme:** bu nesnelerin niteliklerinin belirginliğine ilişkin medya gündeminin kamu gündemi üzerindeki etkisi (gündem belirlemenin ikinci düzeyi).
- **Ağ gündemi belirleme:** nesnelerin veya niteliklerin ağa bağlı medya gündeminin, nesne veya nitelik belirginliğinin ağa bağlı kamu gündemi üzerindeki etkisi (gündem belirlemenin üçüncü düzeyi).
- **Dördüncü düzey gündem belirleme:** Gündem belirleme etkilerinin gücünü anlamının merkezinde, her bireyin medya ile karşılaşmasının psikolojisini detaylandıran yönelim ihtiyacı kavramı yer almaktadır. Daha yakın zamanlarda, medyaya maruz kalma ve gündem belirleme etkilerini birbirine bağlayan ikili psikolojik yollar detaylandırılmıştır.

- **Beşinci düzey gündem belirleme:** Her üç düzeyde de gündem belirleme etkilerinin tutumlar, görüşler ve davranışlar üzerindeki sonuçları.
- **Altıncı düzey gündem belirleme:** Medya gündeminin kökenleri, hâkim kültürel ve ideolojik ortamdan haber kaynaklarına, medyanın birbiri üzerindeki etkisine, gazeteciliğin normlarına ve rutinlerine ve gazetecilerin bireysel özelliklerine kadar uzanmaktadır.
- **Yedinci düzey gündem belirleme:** Dünyanın tatmin edici bir resmini oluşturmak için medyanın ve değerli referans topluluklarımızın sivil gündemlerini kişisel görüşlerimiz ve deneyimlerimizle birleştirme şeklimiz” (McCombs, Shaw & Weaver, 2014: 782).

Yukarıda ifade edilen yönler günümüzde kullanılmakta ve gelecekte de kullanılacaktır. Yazarlara göre teori, üç temel kavramdan ibarettir: “nesne gündemi, nitelik gündemi ve gündem çiftleri arasında belirginlik transferi” (McCombs, Shaw & Weaver, 2014: 783).

Gündem belirleme kuramının ilk iki seviyesinde, insanların uzun süreli hafızalarında, belirli uyarıların etkisi sonucunda bazı olay, konu ve durumlara karşı nesne veya nitelik belirginliğinin oluşumuna dair bir mekanizma işler (McCombs & Guo, 2014). Yani ilk veya temel aşama ile ikinci aşama gündem belirlemede, sistem benzer şekilde çalışır, ikinci düzeyde temel fark nesnelerin niteliğine odaklanmasıdır.

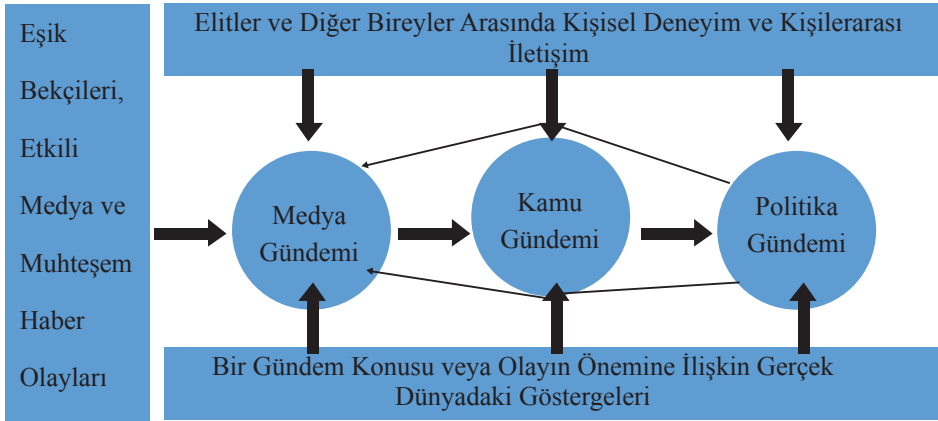
Bu makalede ele alınacak olan üçüncü düzey gündem belirleme ise bazı farklılıklar vardır. Konvansiyonel medyanın gündem belirleme üzerinde etkili olduğu, geniş kabul gören bir düşüncedir. Fakat internetin ortaya çıkışı tüm dengeleri değiştirmiştir. Yeni medya dönemi hem medya araçlarının ve gazetecilerin hem de haberin tüketicilerinin büyük bir dönüşüme neden olmuştur. Bu dönemde kitle iletişimi ile kişiler arası iletişim kavramları arasındaki sınırlarda da belirsizlikler yaşanmaya başlanmıştır. Burada devreye üçüncü gündem belirleme düzeyi olan Ağ Gündemi Belirleme (NAS) Modeli girer. Model, “haberlerin bize sadece ne düşüneceğimizi ve nasıl düşüneceğimizi söylemediğini, aynı zamanda sosyal gerçekliği kavramsallaştırmak için farklı mesajları nasıl ilişkilendireceğimizi de belirlediğini ileri sürer” (Guo, 2016: 4). McCombs, Shaw ve Weaver (2014: 796) ise gündem belirlemenin üçüncü seviyesini, “Kavramsal ve metodolojik olarak farklı olan gündem unsurlarının bir araya getirilmesine ilişkin, yeni ve daha geniş perspektif” olarak tanımlar. Yazarlar, bu düzeyde medya ağında ele alınan sorunlara dair bağlantısal etkinin, kamu ağına sorun gündemi olarak aktarılabileceği görüşünün test edildiğini ve gelecekte araştırmacılar için daha geniş alanlar açacağını belirtirler.

Gündem belirleme süreci belirli yollar ve düzeylerde gerçekleşir. Bu süreç aynı zamanda belirli bileşenler arasındaki ilişkinin de bir yansımasıdır. Rogers ve

Dearing (1988: 556) gündem belirleme sürecinin “medya gündemini belirleme”, “kamu gündemi belirleme” ve politika gündemi belirleme” şeklindeki üç bileşenin arasındaki ilişkiden ortaya çıktığını belirtmektedir.

Gündem belirleme sürecinin yukarıda sınıflandırılan her bir bileşeni için ayrı bir araştırma geleneği vardır. Ana bağımlı değişkeninin haber gündemi olması nedeniyle ilk aşamayı medyanın gündemi, ikinci aşamaya ise ana bağımlı değişkeni kamunun gündemindeki konular ve sıralaması olduğu için kamu gündemi olarak belirlenmiştir. Son aşama ise politika gündemidir. Bu son aşamanın farkı ise diğer iki aşamaya yanıt olarak politikayı ele almasıdır (Rogers & Dearing, 1988: 556, 1996: 5).

Şekil 1. Gündem Belirlemenin Üç Ana Bileşeni

Kaynak: Rogers ve Dearing, (1988: 557).

Gündem belirleme süreci hangi açıdan ele alınırsa alınsın, akılda tutulması gereken en önemli nokta, bu sürecin gerçek yaşam zemininde işliyor olmasıdır. Ayrıca bu üç bileşen de farklı unsurlardan oluşmaktadır. Bunlar: “Medya Gündemi; etkili medya, haber medyası, anket gündemi ve eğlence medyasından oluşmaktadır. Kamu Gündemi; baskı grupları, kamuoyu, sözü geçenler, kanaat önderleri, etkililer, aile, gruplar, arkadaşlardan oluşmaktadır. Siyasal gündemin oluşturucuları ise diğerine göre çok daha fazladır. Baskı grupları, başkan, alt meclis, komisyonlar, konu, siyasal partiler, üst meclis, bürokrasi siyasal gündemin aktörleri olarak ortaya çıkmaktadır” (Polat, 2010: 140-141).

Medya Gündemi (Media Agenda): Gündem belirlemenin sürecinin ilk aşaması medyanın gündemidir. Dearing ve Rogers’ın (1996: 24) belirttiği gibi süreç ilk olarak herhangi bir konunun medyada ele alınarak öne çıkarılması ile başlar. Medyanın asıl gücünün bir olayı tanımlama yeteneğinden geldiğini aktaran Shoemaker ve Reese (2014, 100-101), medyanın önemli işlevlerinden

birinin kültürel sınırları muhafaza etmek olduğunu ifade ederler. Bu sınırların korunabilmesinin yolu da bazı görüş ve değerleri meşru, bazılarını ise meşru değil şeklinde tanımlamaktan geçer. Bu tanımlama da, medyada bir konunun gündeme taşınması ve sıralanmasındaki başlıca nedenlerdendir. Yaşın (2008: 8) Gündem belirlemeyi, “Konular üzerindeki dikkatin, haber gündemi ile kamu gündemine transfer” olarak nitelendirir ve böylece medyanın gündeminin bağımsız, kamu gündeminin ise bağımlı değişken olduğunun altını çizer. Zaten süreç, medyanın belirli konuları ön plana çıkararak halkın dikkatinin bu konulara çekilmesi şeklinde işler.

Medya gündemi ile kastedilen şey, bu kitle iletişim araçlarında seçilen olay ve bilgiler ve bu seçkilere ayrılan süre ve yerdir. Medyada her bilgi ve haberin yer bulması mümkün değildir. Dearing ve Rogers, (1996: 3) tarafından da belirtildiği gibi medyada yer ve zaman kıttır ve herhangi bir konu ve olaya dikkat çekme bir değerinin düşmesi pahasına yapılır. Bu nedenle belirli bir eleme süreci işler. Bu süreç birçok unsur tarafından etkilenir. Haberciliğin temel işlevlerinden biri olan eşik bekçiliği görevinin bir yansıması olan bu seçimler kültür, ekonomi, ideoloji, politika veya halkın gündemi gibi çeşitli unsurlardan etkilendiği gibi bazen de tesadüfi olarak ortaya çıkabilir (Güngör, 2021: 8).

Kamu Gündemi: Kamu gündeminin belirlenmesinin diğer iki gündem için bir amaç olarak görülmesi onun kilit rolünün değerlendirilmesi açısından önemlidir. Medya ya da politika gündeminin etkileri genel olarak kamu gündemi üzerinden ölçülür. Kamunun gündeminin belirlenmesi, medya tarafından vurgulanan bazı konu ve olayların belli süreçler sonunda, halkın gündemini belirlemesi olarak ifade edilir. Medyanın takipçileri medya içeriklerinden yalnızca olayın ve konunun ne olduğunu değil ne kadar önemli olduğunu da öğrenir. Bu tür bir dikkat çekmenin temelinde, bu araçlarda yapılan sunuma ilişkin tercihler belirleyici olmaktadır. Çünkü halk yaşadığı toplum için en hayati olan konuları öğrenebilmek için medyayı kullanır ve öğrendiği şey kamunun gündemini verir (Atabek, 1997: 170). Yaşın (2008: 15) kamu gündemi üzerinde yalnızca medya gündeminin etkili olmadığını, kişilerarası ilişkilerin kamu gündemi gibi tüm gündemleri etkileyebildiğini ifade eder. Güngör (2021: 78) ise bu görüşe destek vererek değişen çağda kamunun da kendi gündemini belirleyebilme gücüne sahip olduğunu hatta belirlediği gündem ile medya ve siyaset gündemini de etkileyebildiğini savunur.

Politika Gündemi: Günümüz siyasal yapılanmasının temel unsurlarını, yöneten-yönetilen veya devlet-halk ile bu iki odağa aracılık eden medyanın oluşturduğu görülebilir. Siyasal iletişim çoğunlukla tek yönlü bir akışa sahiptir. Politik gündem genelde birebir deneyimlenebilen olaylardan oluşmaz; medya aracılığı ile bilgi edinilebilecek olaylardır. Gündem belirlemenin politik gündem bileşeni, politikanın aktörlerinin belirli olaylara, konulara ve sorunlara dikkat

çekmesi, bazılarını ise göz ardı etmesi; karar verme süreçlerinde farklı olaylara farklı duruşlar sergilemesi şeklinde anlatılabilir. Politik gündemde, kamunun konulara olan ilgisi değişebilir ve bu ilgi değişimi süreç içerisinde yükseliş ve düşüşlere neden olur. Gündem belirleme kuramı çerçevesinde bu nedenle, medya içeriği yanında siyasi aktörlerin gündem üzerindeki etkileri çalışma konusu edinilmiştir (Yaşın, 2008: 21). Turam (1994: 27) ise politika gündemini, politik aktörlerin, kamu tarafından ilgilenildiği düşünülen gündem maddelerinden seçip odaklandıkları liste olarak tanımlar. Atabek (1997: 167) politika gündemi alanında yapılan çalışmalarda genelde, kamu gündemi ile politika gündeminin birbiri ile örtüşüp örtüşmediğinin incelendiğini ifade eder. Politika gündemi, aslında siyasal gündemde yer alabilecek birçok konu, sorun ya da olayın, siyasi aktörlerin dikkatini çekebilmesi ölçüsünde seçilmesi ve böylece gündemde ön sıralarda yer alması şeklinde ifade edilir.

Gündem belirleme kuramı süreci, bileşenleri, gelişme yönleri ve tüm diğer unsurları ile etkili bir modeldir ve geçmişte olduğu gibi günümüzde de kullanılmaya devam etmektedir. Özellikle son dönemlerde yaşanan teknolojik gelişmeler, bu araştırmalar araştırmalara konu edilen unsurların değişim ve dönüşümüne neden olmuştur. Bu değişim ve dönüşüm yalnızca birimler bazında değil ilişkiler ve tanımsal sınırlarda da değişime neden olmuştur. Bu nedenlerle gündem belirleme kuramı günümüzde olduğu gibi gelecekte de araştırmacılar açısından yeni alanlar açacak gibi görünmektedir.

YÖNTEM

Bu çalışmada, gündem belirleme kuramının temel kavramları ve prensipleri ele alınmaktadır. Gündem belirleme sürecinin bileşenlerinden “medyanın gündemi” üzerine odaklanan çalışmada üçüncü düzey gündem belirleme teorisi yaklaşımı da dikkate alınarak, Türk ve Yunan medyasının iki ülke ilişkilerini nasıl çerçevelediği incelenmektedir.

Nitel bir araştırma yöntemi tercih edilen çalışmada, Milliyet ve Proto Thema gazetelerinin web sayfalarından 6 Ekim 2022 ile 6 Mart 2023 tarihleri arasında çıkan 215 haberin içerik ve söylem analizi yapılmaktadır. Bu haberlerin 94’ü deprem öncesine 121’i ise sonrasına aittir. Örneklem olarak seçilen internet gazetelerindeki haberler ve haber başlıkları, konular ve temalar incelenerek iki ülke medyasının gündem belirleme süreçleri karşılaştırılmaktadır. Bu kapsamda medya gündemin değişimine dair çarpıcı bir örnek olarak gördüğümüz Türkiye’de yaşanan 50 binden fazla kişinin ölümüne sebep olan 7.7 ve 7.6 büyüklüğündeki “6 Şubat Depremleri” gündem belirleme kuramı bağlamında ele alınmaktadır.

Çalışmada, Türkiye’den Milliyet internet haber sitesi ve Yunanistan’dan Proto Thema internet haber sitesi incelenmek üzere ele alınmıştır. Bu iki gazete ülkelerinde anlık olarak haber iletimi yapan ve en çok okunan internet haber

sitelerinden oldukları için tercih edilmişlerdir. Online medyada ilk sırada olduğunu iddia eden Proto Thema'nın diğer Yunan internet gazeteleri arasından tercih edilmesinin öncelikli nedeni site içi aramaya olanak sunmasıdır. Çalışmada iki internet haber sitesinde, Türkiye'de yaşanan 6 Şubat Depremi öncesi dört ayda çıkan haberler ve sonrasında ise bir aylık süre zarfında çıkan Türkiye - Yunanistan konulu tüm haberler incelenmiştir. Deprem öncesi ve sonrasında bu süre farkının nedeni ise deprem sonrası bir aylık süreçte gündemin değiştiğine dair veriye ulaşılabilecek sayıda haber yayınlanmış olmasıdır.

Milliyet Gazetesi

Türkiye'nin en köklü ve önemli günlük gazetelerinden biri olan Milliyet gazetesinin ilk sayısı 11 Şubat 1926 tarihinde Atatürk'ün izniyle Siirt Milletvekili Mahmut Soydan tarafından yayımlanmaya başladı. Yayın hayatı boyunca defalarca el değiştiren gazete günümüzde Demirören Holding bünyesinde yayımlanmaktadır. Gazete merkez sağ bir siyasal eğilime sahiptir (URL-1). Milliyet gazetesi 27 Kasım 1996 tarihinde içeriğinin tamamını internete yayımlayarak Türk basın tarihinde bu alanda bir ilk olma özelliğine sahiptir (URL-9). Günümüzde gazete Türkiye'nin en çok okunan internet haber sitelerinden biridir (URL-2).

Proto Thema Gazetesi

Yunan dilinde "Temel Hikâye" anlamına gelen Proto Thema, Yunanistan'da basılı olarak haftalık yayınlanan bir gazetedir. Çalışmaya konu olan ise anlık olarak güncellenen ve Yunanistan'da en çok ziyaret edilen internet sitelerinden biri olan Proto Thema'nın web sayfasıdır (URL-3). Yayın hayatına 2005 yılında haftalık bir gazete olarak başlayan Proto Thema gazetesi, Makis Triantafyllopoulos, Themos Anastasiadis ve Tassos Karamitsos adlı üç gazeteci tarafından kurulmuştur. Yayınlanmasının üzerinden henüz bir yıl geçmesine rağmen tirajını arttıran gazete yüksek satış oranlarına sahip To Vima ve Eleftherotypia gibi gazeteleri geride bırakmıştır. Yunanistan'ın en çok okunan Pazar gazetesi olan ve liberal bir siyasal eğilime sahip gazete yayın hayatına ilk başladığı tarihten itibaren internet ortamında da yayınlanmakta ve bu platformda da büyük bir okur kitlesine ulaşmaktadır (URL-4, URL-5).

BULGULAR VE YORUM

Çalışmanın bu bölümünde, Milliyet ve Proto Thema internet sitelerinde, iki ülkeye dair haberler, iki dönemde ve dört tablo halinde listelenmiştir. Bu dönemler, Türkiye'de büyük deprem felaketinin yaşandığı 6 Şubat tarihi öncesi ve sonrasında yayınlanan haberlerden oluşmaktadır.

Birinci Bölüm

- İlk olarak Proto Thema gazetesi web sayfasında deprem öncesi dört ayda yayınlanan Türkiye konulu 54 haber analiz edilmiştir.

Tablo 1. Proto Thema Gazetesi İnternet Sayfasında Yayımlanan 6 Şubat Depremi Öncesi Türkiye Konulu Haberler

Tarih	Haber Başlığı	Haberin Linki
03.10.2022	Çavuşoğlu: Türk şirketlerinin Libya’da inceleme yapması için anlaşma imzaladı	https://www.protothema.gr/politics/article/1291548/tsavousoglou-upegrapse-sumfonia-gia-ereunes-sti-livuki-aoz-apo-tourkikes-etaireies/
04.10.2022	Türkiye: Bir şarkıcıyı “sipariş ettikleri” şarkıyı bilmediği için öldürdüler	https://www.protothema.gr/world/article/1291951/tourkia-dolofonisan-tragoudisti-epeidi-den-ixere-to-tragoudi-pou-pariggeilan/
04.10.2022	Türkiye: Gazeteciler ‘dezenformasyon’u suç sayan yasa tasarısını protesto etti	https://www.protothema.gr/world/article/1292003/tourkia-dimosiografoi-diadilonoun-kata-tou-nomoshediou-pou-poinikopoiei-tin-parapliroforisi/
04.10.2022	ABD, Libya-Türkiye anlaşmasını onaylamadı	https://www.protothema.gr/world/article/1292185/oi-ipa-apodokimazoun-ti-sumfonia-livuis-kai-tourkias/
10.10.2022	Ukrayna’da Savaş - Çavuşoğlu Kuleba’ya: Rus saldırılarını kınıyoruz	https://www.protothema.gr/world/article/1294306/polemos-stin-oukrania-tsavousoglou-se-kouleba-katadikazoumetis-rosikes-epitheseis/
10.10.2022	Erdoğan siyahı beyaz yapıyor: Prag’da AB’den diyalog için Yunanistan’a baskı yapmasını istedim!	https://www.protothema.gr/politics/article/1294386/to-mauro-aspro-kanei-o-erdogan-stin-praga-zitisa-apo-tin-ee-napiesei-tin-ellada-gia-dialogo/
11.10.2022	Recep Tayyip Erdoğan: Düşmanlarımızın kâbusu “Bir gece ansızın geleceğiz”	https://www.protothema.gr/politics/article/1294501/retzep-tagip-erdogan-efaltiston-ehthron-mas-to-tha-erthoume-xafnika-ena-vradu/
11.10.2022	ABD: F-16’lar için Menendez değişikliği, ABD Senatosu’nun dışında kaldı	https://www.protothema.gr/politics/article/1294882/f-16-oi-tourkoi-lene-otii-gerousia-ton-ipa-aporriptei-tous-orousmenendez-gia-tin-polisi-ton-mahitikon/
12.10.2022	Yunan-Türk: Yunanistan’ı adaları silahlandırmakla suçlayan Norveçli STK, Ankara ile aynı çizgide	https://www.protothema.gr/politics/article/1295009/ellinotourkika-se-grammi-aguras-i-norvigiki-mko-pou-kataggellei-tin-ellada-pos-exoplizeita-nisia/

12.10.2022	Çavuşoğlu, Komisyon raporuna ilişkin: Yunanistan - Kıbrıs'ın yasadışı ve maksimalist görüşlerini yansıtıyor	https://www.protothema.gr/world/article/1295213/tsavousoglou-gia-tin-ekthesi-tis-komision-adikatoptrizei-tis-paranomes-kai-maximalistikes-apopseis-elladas-kuprou/
14.10.2022	Erdoğan, Putin ile Trakya'da doğal gaz merkezi kuracağını açıkladı.	https://www.protothema.gr/greece/article/1295960/erdogan-xekinoun-oimeletes-gia-ti-dimiourgia-kedrou-fusikou-aeriou-stin-tourkia-se-sunergasia-me-tin-rosia/
15.10.2022	Türkiye'de trajedi: Maden patlaması sonucu 25 kişi öldü ve 28 kişi yaralandı	https://www.protothema.gr/world/article/1296164/tragodia-stin-tourkia-25-nekroi-kai-28-traumaties-apo-ekrixi-se-oruheio-deite-video-kai-fotografies/
15.10.2022	Miçotakis: Yunanistan, Türkiye'deki patlamanın ardından kurtarma operasyonu için yardım göndermeye hazır	https://www.protothema.gr/politics/article/1296299/mitsotakis-i-ellada-einai-etimi-na-steilei-voitheia-gia-tin-epiheirisi-diasosis-meta-tin-ekrixi-stin-tourkia/
15.10.2022	Notis Mitarakis: 92 göçmene karşı davranışından dolayı Türkiye utansın	https://www.protothema.gr/politics/article/1296355/notis-mitarakis-dropistin-tourkia-gia-ti-suberifora-tis-apanadistous-92-metanastes/
15.10.2022	Sakellaropoulou'dan bir kömür madenindeki ölümcül patlama nedeniyle taziyeye mesajı	https://www.protothema.gr/politics/article/1296411/tourkia-sullupitirio-minumatis-sakellaropoulou-gia-tin-polunekri-ekrixi-se-anthrakoruheio/
15.10.2022	92 göçmen için, Evros Sınır Muhafızları Başkanı: Bu kadar insanlık dışı ve aşağılayıcı bir şey görmedik	https://www.protothema.gr/greece/article/1296413/proedros-sunoriofulakon-evrou-gia-92-metanastes-den-ehoume-xanadei-kati-toso-apanthropo-kai-exeutelistiko/
16.10.2022	Ankara, Meriç'teki 92 göçmen için de tazminat istiyor	https://www.protothema.gr/politics/article/1296496/evros-zitaei-kai-ta-resta-i-agura-gia-tous-92-gumnous-metanastes/
17.10.2022	Türk provokasyonları - Çavuşoğlu'ndan Yunanistan'a yeni saldırı: Uluslararası hukuku çiğniyorsunuz, bize iftira atıyorsunuz	https://www.protothema.gr/politics/article/1296912/tourkikes-prokliseis-nea-epithesi-tsavousoglou-stin-ellada-paraviazete-to-diethnes-dikaio-kai-mas-sukofadeite/

17.10.2022	Theodorikakos'tan Çavuşoğlu'na: Türklerin kendi barbarca davranışlarından Yunanistan'ı sorumlu tutması büyük bir küstahlık	https://www.protothema.gr/politics/article/1296978/theodorikakos-se-tsavousoglou-megalothrasos-oi-tourkoikna-katigoroun-tin-ellada-gia-ti-diki-tous-varvari-suberifora/
17.10.2022	Theodorikakos, Komiser Johansson'a çıplak göçmenlerin olduğu fotoğrafı gösterdi - "Frontex olayları kaydetti"	https://www.protothema.gr/politics/article/1297002/o-theodorikakos-edeixestinepitropo-giohanson-ti-foto-me-tous-gumnous-metanastes-i-frontex-ehei-katagrapsei-ta-gegonota/
18.10.2022	Karadeniz üzerinde Türk füze testi – o Nokta neden seçildi, hangi ülkeleri vurabilir?	https://www.protothema.gr/world/article/1297571/i-dokimi-tourkikou-puraulou-pano-apo-ti-mauri-thalassa-giati-epilethike-to-simeio-poiess-hores-boreina-plixei/
19.10.2022	Türkiye: Türk basını Tayfun füzesi hakkında "Yunanistan kapsama alanımızda" yazıyor	https://www.protothema.gr/politics/article/1297620/tourkia-i-ellada-vrismetain-periohi-kalupsis-mas-lene-gia-ton-puraulo-tayfun-pou-dokimastike-tin-triti/
20.10.2022	Türkiye: "jirolog" milletvekili Erdoğan'ın partisine katıldı ve kendisini "Mavi Vatan" destekçisi ilan etti	https://www.protothema.gr/greece/article/1298116/tourkia-gurologos-vouleutis-proshorei-sto-komma-tou-erdogan-kaidilonei-opados-tis-galazias-patridas/
24.10.2022	Erdoğan, aşırı milliyetçi ve İslamcı söylemiyle sandıklarında zemin kazanıyor	https://www.protothema.gr/world/article/1299380/o-erdogan-kerdizei-edafos-stis-dimoskopiseis-me-tin-akraia-ethnikistiki-kai-islamiki-ritoriki/
01.11.2022	Amasra kömür madeninde meydana gelen ölümcül patlamayla ilgili sekiz kişi tutuklandı	https://www.protothema.gr/world/article/1302395/tourkia-diatahthikan-oktosullipseis-gia-ti-foniki-ekruxi-sto-anthra-koruheio-amasra/
01.11.2022	Türkiye: Kılıçdaroğlu Erdoğan'a Karşı:Uyuşturucu Parası Açıkları Kapattı	https://www.protothema.gr/politics/article/1302493/tourkia-pura-kilitsdarogloukatakata-erdogan-me-ta-hrimata-apo-ta-narkotika-kalupsate-ta-elleimmata/
03.11.2022	Türkiye: Kılıçdaroğlu yeni dezenformasyon yasasının hedefi	https://www.protothema.gr/world/article/1303417/tourkia-o-kilitsdaroglou-sto-stohastro-tou-neou-nomou-peri-parapli-roforisis/
13.11.2022	İstanbul: Taksim Meydanı'ndaki patlamanın olduğu yerden şoke eden video	https://www.protothema.gr/world/article/1306819/konstadinoupoli-suglonistiko-video-apo-to-simeio-tis-ekruxis-stin-plateia-taxim/

13.11.2022	Türkiye: İstanbul Taksim Meydanı'nda patlama, altı ölü	https://www.protothema.gr/world/article/1306803/tourkia-ekrxi-stin-plateia-taxim-tis-konstadinoupolis-exi-nekroi-deite-video/
13.11.2022	Miçotakis'ten Erdoğan'a baş-sağlığı: Yunanistan terörün her türünü kesin olarak kınıyor	https://www.protothema.gr/politics/article/1306844/mitsotakis-suglonismenoi-apo-tin-apatropaia-epithesi-stin-tourkia/
13.11.2022	İstanbul'da patlama: Ölümçül saldırıya uluslararası tepkiler - "Gönüllerimiz Türk halkıyla"	https://www.protothema.gr/world/article/1306877/ekrxi-stin-konstadinoupoli-diethneis-adidraseis-gia-ti-fo-niki-epithesi-oi-skepseis-mas-einai-met-on-tourkiko-lao/
15.11.2022	Türk medyası Soylu'nun "çizgisini" takip ediyor: PKK, Taksimli teröristleri Lavrio'da infaz edecek	https://www.protothema.gr/politics/article/1307378/se-grammi-soilou-ta-tourki-ka-mme-to-rkk-tha-ektelouse-sto-laurio-tous-tromokrates-tis-taxim/
16.11.2022	Recep Tayyip Erdoğan: Yunanistan haddini bilmiyor, bizimle uğraşmayın	https://www.protothema.gr/politics/article/1307823/retzep-tagip-erdogan-i-ellada-den-xerei-ta-oria-tis-min-ta-vazete-mazi-mas/
22.11.2022	Türkiye: İlk kez, savaşçılar Suriye'deki Kürtleri vurmak için ABD-Rusya tarafından kontrol edilen hava sahasında uçtu	https://www.protothema.gr/world/article/1310258/tourkia-gia-proti-fora-mahitika-petaxan-se-enaerio-horo-pou-eleghoun-ipa-rosia-gia-na-htupisoun-kourdous-sti-suria/
28.11.2022	Kışkırtıcı Erdoğan: Sınırlarımızı korumak için kimseden izin istemeyeceğiz	https://www.protothema.gr/world/article/1312497/suria-ebistikos-erdogan-den-tha-zitisoume-tin-adeia-kanenos-gia-na-prostateusoume-ta-sunora-mas/
06.12.2022	Türkiye: "Türk Kahvesi Günü"nü Yunanca bir tweet ile kutluyorlar	https://www.protothema.gr/greece/article/1315218/tourkia-giortazoun-tin-ime-ra-tourkikou-kafe-me-tweet-sta-ellinika-deite-video/
14.12.2022	Türkiye: Hükümet yanlısı ağ-lardan Yunanistan ve ABD'ye yönelik tehditler	https://www.protothema.gr/politics/article/1318294/tourkia-apeiles-kata-elladas-kai-ipa-apo-filokuvernitika-diktua/
15.12.2022	İstanbul: Yüksek ses İmamoğlu lehine - Binlerce kişi Erdoğan'ın kararını protesto etti	https://www.protothema.gr/world/article/1318894/konstadinoupoli-ihiri-foni-per-tou-imamoglou-hiliades-diadilonoun-kata-tis-apofasis-erdogan/

18.12.2022	Erdoğan'ın zorlu sınavı: Tayfun 1.000 kilometreye ulaşacak.. ve Yunanlılar sıçrayacak	https://www.protothema.gr/politics/article/1319914/akraia-proklisi-erdogan-o-taifoun-tha-ftasei-sta-1000-hiliometra-kai-oi-ellines-tha-horopidane/
21.12.2022	Dimitras hakkında suç örgütü kurmak ve yasadışı göçmenlere yardım etmekten cezai kovuşturma	https://www.protothema.gr/greece/article/1321059/poiniki-dioxi-ston-panagioti-dimitra-gia-eglmatiki-organosi-kai-dieu-kolunsi-metanaston/
21.12.2022	Dimitras'ın ağır bir suçtan yargılanmasına yol açan Kos ve Farmakonissi'deki iki dava	https://www.protothema.gr/greece/article/1321227/oi-duo-upotheseis-se-ko-kai-farmakonisi-pou-odigisan-stin-dioxi-tou-dimitra-gia-kakourgima/
29.12.2022	Çavuşoğlu: Ege'de karasuların genişlemesine izin veremeyeceğiz	https://www.protothema.gr/politics/article/1323350/tsavousoglou-den-tha-epitrepsoume-tin-epektasi-ton-horikon-udaton-sto-aigaiο/
29.12.2022	Economist'ten Çavuşoğlu'na: Yunanistan yıldırılmıyor, terörize de edilmiyor	https://www.protothema.gr/politics/article/1323389/oikonomou-se-tsavousoglou-i-ellada-den-ekfovizetai-oute-tromokrateitai/
29.12.2022	Çavuşoğlu için Panagiotopoulos: "Causus belli" şeklindeki açıklama NATO'daki pek çok kişiyi endişelendirmeli	https://www.protothema.gr/politics/article/1323559/ellinotourkika-panagiotopoulos-kata-tsavousoglou-i-dilosi-peri-casus-belli-prepei-na-provlimatiseipollous/
10.01.2023	Nikos Dendias: Türkiye'nin giden büyükelçisi ile veda görüşmesi	https://www.protothema.gr/politics/article/1327110/nikos-dendias-apohairetistiria-sunadisi-me-ton-aperhomeno-presvitis-tourkias/
19.01.2023	Ankara'da gerginlik, Çavuşoğlu'nun F-16'lar için "enkazı" - Menendez'in "kırmızı yelkeni"	https://www.protothema.gr/world/article/1330595/tsavousoglou-mauros-kapnos-meta-ti-sunadisi-me-blinken-idusforia-tou-tourkou-upex-kai-i-politiki-ison-apostaseon/
20.01.2023	Türkiye: Ekonomist için Ankara'da rahatsızlık - "nefret ve propagandayı" kınıyor	https://www.protothema.gr/world/article/1330730/tourkia-ekneurismos-stin-agura-gia-ton-economist-kataggellei-misos-kai-propaganda/
20.01.2023	Türkiye: Bursa'da UFO'ya benzeyen bulut gökyüzünde eşsiz görüntüler oluşturdu	https://www.protothema.gr/world/article/1330775/tourkia-sunnefo-pou-emoiaze-me-ufo-stin-prousa-dimiourgise-monadikes-eikones-ston-ourano/

20.01.2023	Erdoğan: Yunanistan'a yönelik yeni tehditler - Economist'in kapağına öfkeli	https://www.protothema.gr/politics/article/1330878/proklitikos-o-erdogan-me-ton-exoplismo-ton-nision-i-ellada-paraviazei-ti-lozani/
21.01.2023	Erdoğan: Yeni meydan okumalar - "Miçotakis, yanlış bir şey yaparsan çılgın Türkler gelir"	https://www.protothema.gr/politics/article/1330927/erdogan-nees-prokliseis-mit-sotaki-an-kaneis-to-lathos-tha-erthoun-oi-treloi-tourkoi/
21.01.2023	Türkiye, İsveç Savunma Bakanı'nın ziyaretini iptal etti	https://www.protothema.gr/world/article/1331157/i-tourkia-akurose-tin-episkepsi-tou-soudou-upourgou-amunas/
29.01.2023	Yunan-Türk: Ankara'dan Batı Trakya'daki "Türk azınlık" hakkında yeni raporlar	https://www.protothema.gr/politics/article/1333941/ellinotourkika-nees-anafores-tis-aguras-peri-tourkikis-meionotitas-ti-dutiki-thraki/
29.01.2023	Türk analistten bomba: "Belki Ankara Trakya üzerinden Yunanistan seçimlerine müdahale etmeye çalışır"	https://www.protothema.gr/politics/article/1334059/vomva-apo-tourko-analutisisos-i-agura-prospathisei-na-paremveistis-ellinikes-ekloges-meso-thrakis/
31.01.2023	Türkiye'nin Batı dünyasının Müslüman nüfusunu araçsallaştırması	https://www.protothema.gr/blogs/petros-troypiwtis/article/1334531/i-ergaleiopiisi-ton-mousoulmanikon-plithusmon-tou-dutikou-kosmou-apo-tin-tourkia/

Kaynak: Milliyet Gazetesi Web Sayfası (URL-8)

Milliyet Gazetesi internet sayfasında da 6 Şubat depremi öncesi dört aylık zaman diliminde yayınlanan haberlerde, Proto Thema internet sayfasında olduğu gibi, ana gündem teması Türkiye-Yunanistan arasındaki siyasi ve askeri gerilimdir. Yunan gazetesi buna ek olarak Türkiye konulu yaşam haberleri bile siyasi gerilimin bir parçası olarak yer verdiği görülmektedir. Milliyet internet sayfasında ise araştırmaya konu olan dönemde yer alan haberlerde yaşam konulu neredeyse hiç haber yer almamış, sadece iki ülke arasındaki gerilim konu edilmiştir. Yukarıda verilen tabloda da görüldüğü gibi, bu siyasi ve askeri gerilime ilişkin haberler alt konu başlıkları halinde listelenebilir:

- İki ülke siyasilerinin çeşitli konulardaki karşılıklı açıklamaları,
- ABD'nin Türkiye'ye F-16 satışı,
- Türkiye – ABD ve Yunanistan – ABD ilişkileri,
- Karasularının genişletilmesine dair yaşanan kriz,
- "Tayfun" isimli füzenin denemeleri,

- Türkiye ile Libya arasında imzalanan “deniz yetki alanları anlaşması”,
- Yunanistan’ın Türkiye sınırına silah yığılması,
- Yunan adalarının silahlandırılması,
- Türkiye’nin Doğu Akdeniz enerji politikası,
- Türkiye’nin askeri kapasitesindeki gelişmeler,
- Türkiye ve Yunanistan’daki seçimler ve olası politik-askeri yansımaları,
- The Economist’in Türkiye haberleri şeklinde sıralanabilir.

Bu alt konu başlıkları Proto Thema web sayfasında verilen haberlerden elde edilen başlıklar ile paralellik göstermektedir. Bu ana temadaki benzerlik yine bu medya kuruluşlarının gündeminin oluşturulmasında politikanın gündeminin etkili olması ile açıklanabilir. Bu duruma en net örnek iki gazetede de alt konu başlıklarında ilk sırada ele alınan, iki ülke siyasilerinin karşılıklı açıklamalarıdır.

Bu karşılıklı açıklamalar, restleşmeler Türk ve Yunan gazetelerinin manşetlerinde yer almış, ayrıca atılan manşetlerden karşılıklı alıntılar ile gerilimin seviyesinin yükseltildiği görülmüştür. Örneğin 7 Ekim 2022 tarihinde Milliyet’te yayınlanan “Yunanistan tepetaklak! Erdoğan-Miçotakis restleşmesi” başlıklı haberde, Avrupa Liderler Zirvesi’nde yaşanan iki ülke lideri arasındaki gerilimin Yunan basınında nasıl ele alındığı konu edilmiştir. Haberin spotunda olayı “Avrupa liderler zirvesinde yaşananları manşetine taşıyan Yunan medyası, ‘Prag’da çatışma’, ‘Olaylı akşam yemeği’, ‘Erdoğan-Miçotakis kavgası’, ‘Türk-Yunan ilişkileri kırmızıda’ ve ‘Türkiye’den olağanüstü meydan okuma’ gibi başlıklar attı” şeklinde veren gazete hem olayın kendisine hem de Yunan basınında olayın yansımalarına yer vermiştir. Bu haberden yola çıkarak Milliyet’in gündeminin belirlenmesinde politik aktörlerin etkisinin yanı sıra diğer medyanın da etkisinin olduğu sonucu çıkarılabilir.

Yine aynı gazetenin web sayfasında 6 Kasım 2022’de yayınlanan “Atina niyetini belli etti: Türkiye ile savaşa hazırlanmalıyız” başlıklı haber, iki ülke arasındaki askeri gerilimin medya gündemine yansımaları bakımından incelenmeye değer bulunmuştur. Bu haberin girişinde “Türkiye ile yatıp kalkan Yunanistan’da, provokasyon kokan açıklamalara bir yenisi eklendi. Eski Savunma Bakanı’nın savaş çığırkanlığı yaptığı açıklamalar, Yunan medyasında çarşaf çarşaf yayınlandı, gazeteler “Çatışmaya ne kadar yakınız?” ve “Türkiye ile savaşa hazırlanmalıyız” manşetleri attı.” ifadelerine yer verilmiştir. Gazete, bu cümlelerle Yunan politikacıların söylemlerinden yola çıkan Yunan medyasının savaş çığırkanlığı yaptığına işaret etmiştir.

Araştırmayı kapsayan zaman aralığında Milliyet gazetesinin internet sayfasında yayınlanan haberlerin önemli bir kısmının da Türkiye’nin ürettiği ve test ettiği (İHA, SİHA, Tayfun ve TCG Anadolu) savaş teçhizatının Yunanistan medyasındaki yansımalarından oluştuğu görülmüştür. Örneğin 25 Aralık 2022

tarhinde “Yunanistan’ı aldı bir korku! Türk SİHA’ları fırtına kopardı” başlığıyla okuyucularına duyurulan haberde, Türkiye’de üretilen ve tüm dünyada kabul gören Silahlı İnsansız Hava Aracı’nın (SİHA) Yunanistan’da bir korkuya neden olduğuna dikkat çekilmiştir. Haberde şu ifadeler yer almıştır: “Türk silahlı insansız hava araçlarının Balkan ülkesine satışıyla etekleri tutuşan Yunanistan, Dışişleri Bakanı Dendias üstünden Ankara’ya mesajlar gönderdi. Sırbistan’ın arkasına saklanan Yunan medyası ise, yeni Türk drone’larını anında haberleştirdi.”. Milliyet gazetesi bu haberde, bu silahların hem geliştirilmesinin hem de satışının gerçekleştirilmesinin Yunan medyasında bir rahatsızlık yarattığını aktarmıştır.

Milliyet gazetesinin web sayfasında, iki ülke arasındaki askeri ve siyasi gerilime yönelik bu örneklere benzer çok sayıda haber gündem yapılmıştır ve bu haberlerin listesi tabloda görülmektedir. Bu haberlerden elde edilen veriler ışığında Milliyet gazetesinin Türk-Yunan gerilimine dair gündeminin belirlenmesinde iki temel unsurun ön plana çıktığı görülmektedir. Bu unsurlardan ilki ve en önemlisi siyasi aktörlerin etkisidir. İkinci temel unsur ise Yunan medyasının bu gerilimi ele alış şeklidir.

Yine Yunan medyasında Türkiye ile ilgili çıkan yaşam haberleri de gerilimin yeniden üretilmesinde bir dolgu malzemesi olmuştur. İki ülke arasında gerginliğe neden olan bir diğer konu ise kahve, baklava, simit ve döner gibi mutfak kültürüne dair ürünlerin sahiplenilmesi mevzusunu konu edinen yaşam haberleridir. Bu bağlamda Yunan medyasında yayınlanan bazı yaşam haberlerinin Milliyet gazetesinin yaptığı haberlere yansıdığı görülmüştür. Buna en çarpıcı örneklerden biri 5 Kasım 2022 tarihinde yayınlanan “Yunanistan alındı: ‘Erdoğan neden ‘Selanik simitleri’ dağıttı?’” başlıklı derleme haberdır. Bu haberde kullanılan spotta, “Dolmabahçe’deki buluşmayı manşetlerine taşıyan Yunan medyası, Erdoğan’ın Taksim Meydanı’ndaki kalabalığa simit dağıttığı fotoğrafı yayımlayıp akıl almaz bir habere imza attı.” denilmektedir. Aynı haberin gövde kısmında ise Yunan medyasında çıkan çeşitli haberlere atıfta bulunulduğu görülmüştür. Atıf yapılan Yunan medyası haberlerinin birinde Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın Taksim Meydanı’nda vatandaşlara Yunan kültürüne ait olduğu ima edilen ‘simit’i dağıtmasının sembolik bir mesaj olduğu vurgusu yapılmıştır. Milliyet’in bu derleme haberinin yukarıda verilen spotundan da anlaşılacağı üzere Yunan medyasının Türk kültürüne ait çeşitli ürünleri kendilerine aitmiş gibi sunması “akıl almaz” olarak değerlendirilmiştir. İncelenen bu haberden de anlaşılacağı üzere Milliyet gazetesi de Yunan gazetesi gibi yaşam haberlerini bu gerilim çerçevesinde ele almıştır.

Milliyet Gazetesi’nin dört aylık gündemini oluşturan haberleri incelendiğinde neredeyse Türk-Yunan gerilimi dışında habere yer verilmediği görülmektedir.

İkinci Bölüm

Araştırmanın birinci bölümünde incelenen gazetelerin gündeminin belirlenmesinde politikacıların söylemleri, gazetelerin yayın çizgisinin medya gündeminin belirlenmesinde etkili olduğu görülmüştür. Haberin gazete ve televizyonlardaki konumlarının bazen rastlantısal olduğuna dikkat çeken Atabek (1997: 156), bu durumun çoğu zaman da gazetecilerin bilinçli çabaları sonucu ortaya çıktığını söylemiştir. Bu tanımdan hareketle, deprem öncesine dair haberlerin seçilip işlenmesinin “bilinçli” bir eylem olduğu, bu bölümde incelenen deprem sonrasındaki gazetelerin gündeminin belirlenmesinin ise “rastlantısal” bir durum olduğu nitelmesi yapılabilir.

- Bu bölümde ilk olarak Proto Thema gazetesi web sayfasında deprem sonrası bir aylık süre zarfında yayınlanan Türkiye konulu 80 haber incelenmiştir.

Tablo 3. Proto Thema Gazetesi Web Sayfasında Yayınlanan 6 Şubat Depremi Sonrası Türkiye Konulu Haberler

Tarih	Haber Başlığı	Haberin Linki
06.02.2023	Türkiye’de 7.7 Richter depremi: 73 ölü - Suriye’de 111 ölü	https://www.protothema.gr/world/article/1336667/seismos-77-rihter-stin-tourkia-73-oi-nekroi-ekatodades-traumaties-kai-eglovismenoi/
06.02.2023	Miçotakis Türkiye-Suriye depremi hakkında: Hemen yardım gönderiyoruz	https://www.protothema.gr/politics/article/1336688/mitsotakis-gia-seismo-se-tourkia-suria-stelnoume-amesa-voitheia/
06.02.2023	Dışişleri Bakanlığı: Yunanistan Türkiye’ye yardım etmeye hazır	https://www.protothema.gr/politics/article/1336741/upourgeio-exoterikon-i-ellada-einai-etoimi-na-parashei-voitheia-stin-tourkia/
06.02.2023	Türkiye’de deprem: “Avrupa Birliği yardıma hazır” diyor Borel ve Michel	https://www.protothema.gr/world/article/1336743/seismos-stin-tourkia-etoimi-na-voithisei-i-europaiki-enosi-lene-borel-kai-misel/
06.02.2023	Tsipras, Türkiye ve Suriye’deki deprem hakkında: Uluslararası yardım her zamankinden daha gerekli	https://www.protothema.gr/politics/article/1336775/tsipras-gia-ton-seismo-se-tourkia-kai-suria-i-diethnis-voitheia-pio-aparaititi-apo-pote/
06.02.2023	Deprem 7.8 Richter: “Kurbanların yakınlarıyla birlikte yas tutuyoruz” diyor Olaf Solz	https://www.protothema.gr/world/article/1336810/seismos-78-rihter-thrinoume-me-tous-suggeneis-ton-thumaton-leei-o-olaf-solts/

06.02.2023	Türkiye’de Deprem - Türkler Yunanistan’dan gelen yardım için şükranlarını ifade ediyor	https://www.protothema.gr/world/article/1336959/seismos-stin-tourkia-oi-tourkoi-ekfrazoun-tin-eugnomosuni-tous-gia-ti-voitheia-apo-tin-ellada/
06.02.2023	Türkiye’deki depremler neden bu kadar ölümcül oldu - Uzmanlar ne diyor?	https://www.protothema.gr/anazitisi/?q=t%C3%BCrkiye
06.02.2023	Suriye’deki deprem sonrası yıkım ve kaos görüntüleri - En az 1000 ölü	https://www.protothema.gr/world/article/1336979/eikones-katastrofis-kai-haous-meta-ton-seismo-sti-suria-xepernoun-tous-900-oi-nekroi/
06.02.2023	Türkiye’de deprem: Erdoğan yedi günlük ulusal yas ilan etti	https://www.protothema.gr/world/article/1336997/seismos-stin-tourkia-eptaimero-ethniko-penthos-anakoinoseo-erdogan/
06.02.2023	Şanlıurfa’da deprem: Yaralarını saran Şanlıurfalı, “Herkes korkuyor” diyor.	https://www.protothema.gr/world/article/1337004/seismos-stin-tourkia-i-sanliourfa-metraei-tis-pliges-tis-oloi-fovoudai-leei-katoikos-tis-polis/
07.02.2023	Türkiye ve Suriye’deki ölümcül depremlerin video ve görüntüleri	https://www.protothema.gr/world/article/1337011/video-kai-eikones-apo-tous-fonikous-seismous-se-tourkia-kai-suria-kare-kare-i-katastrofi/
07.02.2023	Türkiye’de deprem: Güney Kore kurtarma ekipleri ve tıbbi malzeme gönderdi	https://www.protothema.gr/world/article/1337070/seismos-stin-tourkia-i-notiakorea-stelnei-sostika-sunergeia-kai-iatriko-uliko/
07.02.2023	Türkiye’de deprem: Acı, çığlık, gözyaşı ve 4.300’den fazla ölü geces	https://www.protothema.gr/world/article/1337069/seismos-stin-tourkia-nuhtagonias-krauges-dakrua-kai-pano-apo-4300-nekroi/
07.02.2023	Suriye’de hamile kadın enkaz altında doğum yaptı - Öldü, bebeği kurtuldu	https://www.protothema.gr/world/article/1337140/seismos-stin-tourkia-eguos-gennise-kato-apo-ta-sudrimmia-sti-suria-i-idia-pethane-to-moro-sothike-deite-video/
07.02.2023	Türkiye - Suriye’deki depremler: Kapana kısılmışları kurtarmak için “sokak savaşı” - 5.000’den fazla ölü	https://www.protothema.gr/world/article/1337134/seismo-stin-tourkia-agonas-dromou-gia-ti-diasosi-ton-eglovismenon-stous-4700-oi-nekroi/
07.02.2023	Charlie Hebdo’nun depremlerle ilgili yeni taslağına sert tepkiler	https://www.protothema.gr/world/article/1337270/seismos-stin-tourkia-edones-adidraseis-gia-to-neo-skitso-tou-charlie-hebdo-gia-ton-seismo/

07.02.2023	“Yok olduk, kurtarın” - Kurtarma ekiplerinin gönderildiği il	https://www.protothema.gr/world/article/1337266/seismos-stin-tourkia-katastrafikame-soste-mas-i-eparhia-opouden-ehoun-stalei-diasostes/
07.02.2023	Türkiye ve Suriye’deki ölümcül depremlerde ölenler arasında binlerce çocuk var	https://www.protothema.gr/world/article/1337314/hiliades-paidia-stous-5000-nekrous-apo-tous-fonikous-seismous-se-tourkia-kai-suria/
07.02.2023	Kurtarıcılar dört ayaklıları enkazdan kurtardı	https://www.protothema.gr/world/article/1337333/seismos-stin-tourkia-diasostes-apeglovizoun-axiagapita-tetrapoda-apo-ta-sudrimmia-video-kai-fotografies/
07.02.2023	Suriye: Kurtarma ekiplerinin yeni doğmuş bir bebeği enkazdan çıkardığı anın şok edici videosu	https://www.protothema.gr/world/article/1337346/suria-suglonistiko-video-apo-ti-stigmi-pou-diasostes-vgazoun-apo-ta-sudrimmia-neogennito/
07.02.2023	Bilim İnsanları: Anadolu levhası 10 metreye kadar kaydı	https://www.protothema.gr/world/article/1337384/seismos-stin-tourkia-epistimonas-metakinitike-eos-kai-10-metra-i-plaka-tis-anatolias/
08.02.2023	Erdoğan 10 ilde üç aylık olağanüstü hal ilan etti	https://www.protothema.gr/world/article/1337284/seismos-stin-tourkia-triminitakastasi-ektaktis-anagis-se-10-eparhies-kiruxe-o-erdogan/
09.02.2023	Hayatta kalanlar için umutlar “sönüyor” – Isınmak için bankları yakıyoruz	https://www.protothema.gr/world/article/1338048/seismos-stin-tourkia-svinoun-oi-elpides-gia-epizodes-kaimepagakia-gia-na-zestathoume/
09.02.2023	Türkler Yunanistan’ın yardımını için “ teşekkürler dost ve komşu” yazdı	https://www.protothema.gr/world/article/1338078/seismos-stin-tourkia-euharisto-file-kai-geitona-grafoun-oi-tourkoi-gia-ti-voitheia-tis-elladas/
09.02.2023	Kurtarma ekipleri tarafından sonuna kadar savaşın - Kapana kısılanlar onlara “ ümidinizi kaybetmeyin”	https://www.protothema.gr/world/article/1338094/seismos-stin-tourkia-mahi-mehris-eshaton-apo-tous-diasostes-min-hanete-tin-elpida-tous-lene-oi-eglovismenoi/
09.02.2023	Sosyal medyada Türkler: Yunanlılar sonunda bize yardım etmek için gece geldi	https://www.protothema.gr/world/article/1338110/tourkoi-sta-social-media-oi-ellines-irthan-telika-nuhta-gia-na-mas-voithisoun/

09.02.2023	Erdoğan'a '27' mektubu - 'Desteğimizi daha da yoğunlaştırmaya hazırız'	https://www.protothema.gr/world/article/1338148/seismos-stin-tourkia-epistoli-ton-27-ston-erdogan-eimaste-etoimoi-na-edeinoume-peraitero-tin-upostirixi-mas
09.02.2023	Enkaz altından küçük yaşam mucizeleri - Kurtarma ve sonrası... 72 saat	https://www.protothema.gr/world/article/1338178/seismos-stin-tourkia-mikra-thaumata-zois-kato-apo-sudrimmia-diasoseis-kai-ustera-apo-72-ores/
10.02.2023	Türklerin Yunanistan'a yardımları için sosyal medyada "teşekkür"	https://www.protothema.gr/greece/article/1338484/seismos-stin-tourkia-to-euharisto-ton-tourkon-sta-social-media-gia-ti-voitheia-tis-elladas/
10.02.2023	Enkaz altında dünyaya gelen küçük Aya'yı binlerce kişi sahiplenmek istiyor	https://www.protothema.gr/world/article/1338549/seismos-se-tourkia-kai-kouria-hiliades-anthropoi-theloun-na-uitothesisoun-ti-mikri-aya-pou-gennithike-sta-halasmata/
10.02.2023	Türkiye'de Deprem: NASA haritası üzerinden İncil'deki felaket	https://www.protothema.gr/world/article/1338635/seismos-stin-tourkia-i-vivliki-katastrofi-mesa-apo-harti-tis-nasa/
10.02.2023	Türkiye'de deprem: Premier Lig kurbanlara 1 milyon sterlin bağışladı	https://www.protothema.gr/sports/article/1338674/seismos-stin-tourkia-dorea-1-ekat-liron-apo-tin-premier-league-stous-pligedes/
11.02.2023	Türkiye'de deprem: Şiddetli sarsıntıdan 122 saat sonra iki kadın sağ olarak kurtarıldı	https://www.protothema.gr/world/article/1338849/seismos-stin-tourkia-duo-gunaikes-anasurthikan-zodanes-122-ores-meta-tin-ishuri-donisi/
12.02.2023	Türkiye'de deprem: 28.000'den fazla ölü - BM yetkilisi: İki katına çıkacak	https://www.protothema.gr/world/article/1339038/seismos-stin-tourkia-pano-apo-28000-nekroi-o-apologismos-tha-diplasiastei-leei-stelehos-tou-oie/
12.02.2023	Nikos Dendias Çavuşoğlu ile Antakya'da	https://www.protothema.gr/politics/article/1339066/seismos-stin-tourkia-stin-adioheia-o-nikos-dendias-mazi-meton-tsavousoglou/
12.02.2023	Türkiye'de deprem: Enkaz altında kalan küçük kız 150 saat sonra kurtarıldı	https://www.protothema.gr/world/article/1339060/seismos-stin-tourkia-suglonistikas-diasoseis-eglovismenon-meta-apo-149-ores-sta-halasmata/

12.02.2023	Dendias - Çavuşoğlu “deprem diplomasiyi” yeniden rayına oturttu	https://www.protothema.gr/world/article/1339099/seismos-stin-tourkia-dendias-tsavousoglou-evalan-xana-stis-rages-ti-diplomatia-ton-seismon/
12.02.2023	85 yaşındaki kadın 152 saat sonra, küçük kız 150 saat sonra kurtarıldı	https://www.protothema.gr/world/article/1339116/seismos-stin-tourkia-dieso-san-85hroni-meta-apo-152-ores/
12.02.2023	Mevlüt Çavuşoğlu: “Yunanistan gerçek bir komşudur”	https://www.protothema.gr/politics/article/1339135/seismos-stin-tourkia-mevlout-tsavousoglou-pragmatikos-geitonas-i-ellada/
12.02.2023	33.000’den fazla ölü - Hayatta kalanlar için umutlar soluyor	https://www.protothema.gr/world/article/1339169/seismos-se-suria-tourkia-pano-apo-33000-nekroi-svinoun-oi-elpides-gia-episodes/
12.02.2023	Türkiye: Yıkıcı depremden önceki ve sonraki şehirler - Uydu görüntülerine bakın	https://www.protothema.gr/world/article/1339175/tourkia-oi-poleis-prinkai-meta-ton-katastrofiko-seismo-deitedoruforikes-eikones/
13.02.2023	83 yaşındaki mülteci stabil durumda 125 saat sonra canlı olarak kurtarıldı	https://www.protothema.gr/world/article/1339253/seismos-stin-tourkia-se-statheri-katastasi-83hroni-prosfugas-pou-anasurthike-zodani-meta-apo-125-ores/
13.02.2023	“mucizeler” umudu canlı tutuyor – 40 yaşındaki kadın 170 saat sonra bulundu	https://www.protothema.gr/world/article/1339284/seismos-stin-tourkia-ta-thaumata-kratoun-zodani-tin-elpida-40hroni-vrethike-meta-apo-170-ores/
13.02.2023	Depremden etkilenen bölgelerde Dendias ve Çavuşoğlu’nun sıcak kucaklaşmasına ilişkin...	https://www.protothema.gr/politics/article/1339292/tourkia-o-tupos-gia-ton-thermo-enagalismo-dendia-tsavousoglou-stis-seismopliktes-periohes/
13.02.2023	10 yaşındaki kız çocuğu 183 saat sonra enkazdan canlı olarak çıkarıldı.	https://www.protothema.gr/world/article/1339557/seismos-stin-tourkia-evgalan-zodani-mia-10hroni-meta-apo-183-ores-sta-ereipia/
14.02.2023	Çavuşoğlu: Depremden sonra Yunanistan ile yeni bir sayfa açtık	https://www.protothema.gr/politics/article/1339774/tsavousoglou-me-ton-seismo-anoixame-nea-selida-me-tin-ellada/

14.02.2023	Türkiye’de deprem: Hatay’da Enceladus’un çarpmasından 205 saat sonra kadın kurtarıldı	https://www.protothema.gr/world/article/1339987/seismos-stin-tourkia-gunaika-anasurthike-zodani-sto-hatai-205-ores-meta-to-htupima-tou-egela-dou/
14.02.2023	65 yaşındaki bir çocuk ve bir çocuk 208 saat sonra enkazdan canlı olarak çıkarıldı.	https://www.protothema.gr/world/article/1340024/seismos-stin-tourkia-anesuran-zodanos-meta-apo-208-ores-sta-ereipia-enan-65hrono-kai-ena-paidi/
15.02.2023	Türkiye’de deprem: Borel’in Çavuşoğlu ile telefon görüşmesi	https://www.protothema.gr/world/article/1340189/seismos-stin-tourkia-tilefoniki-epikoinonia-borel-me-tsavou-soglou/
16.02.2023	Arjantinli kurtarma ekipleri harabelerden üç kişiyi canlı çıkardı	https://www.protothema.gr/world/article/1340512/seismos-stin-tourkia-diasotes-apo-tin-argedini-vgazoun-zodanos-treis-anthropous-apo-ta-ereipia/
16.02.2023	Hatay’da bir adam hastaneden bebek çalmaya çalıştı	https://www.protothema.gr/world/article/1340648/tourkia-andras-prospathisena-klepsei-moro-apo-nosokomeio-stin-eparhia-hatai/
16.02.2023	248 saat sonra kurtarılan 17 yaşındaki çocuğun soyadı “ölmeyen kadın” anlamına geliyor	https://www.protothema.gr/world/article/1340748/seismos-stin-tourkia-to-epitheto-tis-17hronis-pou-sothike-meta-apo-248-ores-simainei-auti-pou-den-pethainei/
16.02.2023	BM’den depremzedeler için 1 milyarlık yardım toplanması çağrısı	https://www.protothema.gr/world/article/1340856/seismos-stin-tourkia-ekklesi-apo-ton-oie-gia-sugedrosi-voitheias-1-dis-gia-tous-seismopliktous/
16.02.2023	Türkiye’de Deprem: Kahramanmaraş öncesi ve sonrası - Yepyeni gökdelen kalıntıları	https://www.protothema.gr/world/article/1340863/seismos-stin-tourkia-to-kahramanmaras-prin-kai-meta-ereipia-olokainourios-ouranoxustis/
17.02.2023	Türkiye: Üyelerinin Yunanistan’a dönüşünde EMAK’a teşekkürler	https://www.protothema.gr/world/article/1341025/tourkia-euharisties-gia-tin-emak-kata-tin-epistroti-ton-melon-tis-stin-ellada/
17.02.2023	Enkaz altında 100.000 kişi için kabus gibi tahminler	https://www.protothema.gr/world/article/1341036/seismos-stin-tourkia-efialtikes-ektimiseis-gia-100000-anthropous-kato-apo-ta-sudrimmia/

17.02.2023	Türkiye’de Deprem: 7.6’lık artçı sarsıntının öldürücü darbesinin yeni video belgesi	https://www.protothema.gr/world/article/1341181/seismos-stin-tourkia-neo-video-dokoumedo-apo-to-foniko-htupimaitou-metaseismou-ton-76-rihter/
17.02.2023	Richter’in öldürülmesinden 11 gün sonra enkazdan bir adam kurtarıldı	https://www.protothema.gr/world/article/1341256/seismos-stin-tourkia-andras-diasothike-apo-ta-ereipia-11-imeres-meta-ta-fonika-rihter/
18.02.2023	Türkiye’de deprem: ‘Derin bir nefes alın’ - Kurtarma operasyonları için zaman ve para tükeniyor	https://www.protothema.gr/world/article/1341523/seismos-stin-tourkia-parevathia-anapnoi-o-hronos-kai-ta-hrimata-teleionoun-gia-tis-epiheiriseis-diasosis/
18.02.2023	Galatasaray taraftarlarının Yunan yardımı için “teşekkür ederim” dokunuşu	https://www.protothema.gr/world/article/1341559/seismos-stin-tourkia-tosuginitiko-euharisto-ton-opadon-tis-galatasarai-gia-tin-elliniki-voitheia/
18.02.2023	Büyükölç 5.2 deprem Orta Türkiye’yi vurdu - Hasar bildirilmedi	https://www.protothema.gr/world/article/1341568/seismos-52-rihter-stin-kedriki-tourkia-den-uparhoun-anaforges-gia-zimies/
19.02.2023	Türkiye: Blinken - Çavuşoğlu etkilenen bölgelerin üzerinden uçtu	https://www.protothema.gr/world/article/1341759/tourkia-blinken-tsavousoglou-petaxan-pano-apo-tis-pligeises-periohes/
19.02.2023	Türkiye’de deprem: Blinken, etkilenenler için 100 milyon dolarlık ek yardım açıkladı	https://www.protothema.gr/world/article/1341770/seismos-stin-tourkia-oblinken-anakoinose-epipleon-voitheia-100-ekat-dolarion-gia-tous-pligedes/
19.02.2023	Toplamda 47.000’den fazla ölü - “Deprem diplomasisi” ve en son “mucizeler”	https://www.protothema.gr/world/article/1341810/seismos-stin-tourkia-pano-apo-47000-sunolika-oi-nekroi-i-diplomatia-ton-seismon-kai-ta-teleutaia-thaumata/
20.02.2023	Tekrarlanan depremler 6.4 ve 5.8 ve 5.2 R - Merkez üssü Antakya’da, binalarda hasar	https://www.protothema.gr/world/article/1342174/apanotoi-seismoi-64-kai-58-kai-52-rihter-stin-tourkia-stinadioheia-to-epikedro-zimies-se-ktiria/
20.02.2023	Türkiye: Yetkililer depremin ardından tsunami uyarısı yaptı	https://www.protothema.gr/world/article/1342223/tourkia-proeidopoiisigia-tsunami-evgalan-oi-arhes-metaton-seismo/

20.02.2023	Türkiye: Yeni depremlerin videosu 5.2 ila 6.4 Richter - Diğerleri kapana kısıldı	https://www.protothema.gr/world/article/1342219/tourkia-bideo-apo-tous-neous-seismos-52-mehri-64-rihter-ki-alloi-eglovismenoi/
20.02.2023	Türkiye’de deprem: Türkiye’deki yeni sarsıntılardan en az üç ölü ve 213 yaralı	https://www.protothema.gr/world/article/1342233/toulahiston-treis-nekroi-kai-213-traumaties-apo-tous-neous-seismos-stin-tourkia/
21.02.2023	Hatay’da üç dakikada 6,3 ve 5,8 R şiddetinde deprem	https://www.protothema.gr/world/article/1342257/se-tria-lepta-htupisan-ta-63-kai-ta-58r/
21.02.2023	Deprem Türkiye: “Ayaklarımın altından yer açılacak sandım” diye anlatıyor bir sakini	https://www.protothema.gr/world/article/1342340/seismos-tourkia-stous-6-oi-nekroi-apo-tis-nees-doniseis/
21.02.2023	Anthony Blinken Yunan-Türk hakkında: Gerginliği artıran tehditlerden kaçınılmalı	https://www.protothema.gr/politics/article/1342278/adoni-blinken-sto-upourgeio-exoterikon-o-epikefalis-tou-steit-dipartmed-sunadisi-me-ton-niko-dendia/
21.02.2023	Enkaz altında dünyaya gelen Suriyeli bebek, amcaları tarafından evlat edinildi	https://www.protothema.gr/world/article/1342370/i-mikri-aya-apo-ti-suria-pou-gennithike-sta-halasmata-uiot-hetithike-apo-tous-theious-tis/
21.02.2023	Enkaz altında dünyaya gelen Suriyeli bebek, amcaları tarafından evlat edinildi	https://www.protothema.gr/world/article/1342370/i-mikri-aya-apo-ti-suria-pou-gennithike-sta-halasmata-uiot-hetithike-apo-tous-theious-tis/
22.02.2023	Survivor - Türkiye: Oyuncuların depremi öğrendiği an	https://www.protothema.gr/life-style/article/1342761/survivor-tourkia-i-stigma-pou-oi-paiktes-mathainoun-gia-ton-seismo-deite-video/
24.02.2023	Solomos Solomou’yu katleden Kenan Akın’ın torunları voleybol takımıyla birlikte öldü	https://www.protothema.gr/world/article/1343513/seismos-stin-tourkia-nekra-me-tin-omada-volei-ta-eggonia-tou-kenan-akin-pou-dolofonise-ton-solomo-solomou/
27.02.2023	Türkiye’nin doğusunda yeni 5.2 büyüklüğünde deprem - Bir ölü ve dört yaralı	https://www.protothema.gr/world/article/1344345/seismos-52-rihter-stin-anatoliki-tourkia/
02.03.2023	Tren çarpışması: “Yunanistan’da bakan edepten istifa etti, burada kimse yok” Türkler sosyal medyada yorum yaptı	https://www.protothema.gr/greece/article/1345483/sugrousi-trenon-stin-ellada-o-upourgou-paraitithike-apo-eutihixia-edo-kanenas-sholiazoun-tourkoista-social-media/

03.03.2023	Tempe’de tren çarpışması: CNN Türk’ün Maria Faradouri’nin “Kader” haberinden haberi	https://www.protothema.gr/world/article/1345804/sugrousi-trenon-sta-tebi-meto-moiroloi-tis-marias-faradouri-to-reportaz-tou-cnn-turk/
06.03.2023	Türkiye: Depremden bir ay sonra 45.000’den fazla ölü ve travma dolu bir ülke	https://www.protothema.gr/world/article/1346744/tourkia-ena-mina-meta-ton-seismo-pano-apo-45000-nekroi-kaimia-hora-gemati-traumata/

Kaynak: Proto Thema Gazetesi İnternet Sayfası (URL-6)

Araştırmanın bu bölümünde gazetenin deprem sonrasına denk gelen 6 Şubat 2023-6 Mart 2023 tarihleri arasındaki yayınları incelenmiştir. Tahmin edilebileceği gibi gazetenin bu dönemi kapsayan haberlerinde ana tema olarak Türkiye’de yaşanan 6 Şubat Depremi öne çıkmaktadır. Bu dönemdeki haberler incelendiğinde, deprem öncesini kapsayan dört aylık süreçte ana gündem teması olan siyasi ve askeri gerginlikle ilgili söylemlerin neredeyse hiç yer almadığı görülmektedir. Deprem öncesi dört aylık zaman diliminde Proto Thema’nın, gündelik yaşama dair haberleri bile bu gerginlik bağlamında ele alındığı düşünüldüğünde, kullanılan suçlayıcı, yer yer savaş çığırkanlığına varan dilin yerini daha barışçıl bir söylem almıştır. Bu değişimi en iyi özetleyen haber ise gazetenin web sayfasında 14 Şubat 2023 tarihinde yayınlanan “Çavuşoğlu: Depremden sonra Yunanistan ile yeni bir sayfa açtık” başlıklı haberdir. Bu haber başlığından hareketle yukarıda zikredilen gerilimlerden uzaklaşıldığı ve her iki ülke medyası için yeni bir sayfanın açıldığı görülmüştür.

Gazetede, depremin ardından Yunanistan Dışişleri Bakanı Dendias’ın büyük hasar oluşan Hatay’ın Antakya İlçesini ziyareti sırasında mevkidaşı Çavuşoğlu’yla birlikte yaptıkları açıklamaları 12 Şubat 2023 tarihinde 3 ayrı haberde ele aldığı görülmüştür. Aynı tarihte yayınlanan haberlerin başlıkları şu şekildedir: “Türkiye’de Deprem: Nikos Dendias Çavuşoğlu ile Antakya’da”, “Türkiye’de Deprem: Dendias – Çavuşoğlu, deprem diplomasiyi yeniden rayına oturttu”, “Türkiye’de Deprem - Mevlüt Çavuşoğlu: Yunanistan gerçek bir komşudur”. Bu başlıklardan anlaşılacağı üzere 6 Şubat depreminin hem politik aktörlerin söylemlerini hem de gazetenin gündemini ve dilini değiştirdiği görülmektedir.

Medya ve kamunun gündeminde yeni bir sayfanın açıldığı daha depremin yaşandığı ilk günlerde gazetenin web sayfasında yayınlanan haberlerde açıkça görülmektedir. Gazetenin internet sitesinde 9 Şubat 2023 tarihinde yayınlanan ve aşağıda başlıkları verilen iki haber, bu gündem değişimini destekler niteliktedir: “Türkiye’de deprem: Türkler Yunanistan’ın yardımı için ‘teşekkürler dost ve komşu’ yazdı”, “Sosyal medyada Türkler: Yunanlılar sonunda bize yardım etmek için gece geldi”. Yine bu haberlerden bir gün sonra Türk kullanıcıların sosyal medya hesaplarında yaptıkları paylaşımların konu edildiği haberin başlığı da

dikkat çekmektedir: “Türkiye’de Deprem: Türklerin Yunanistan’a yardımları için sosyal medyada “teşekkür”.

Yukarıda medya ve kamunun gündeminin değiştiğini gösteren haberlerin yanında Proto Thema’da siyaset gündeminin ve dilinin de değiştiğini gösteren birçok haber yayınlanmıştır. Örneğin 13 Şubat 2023 tarihinde “Türkiye: Depremden etkilenen bölgelerde Dendias ve Çavuşoğlu’nun sıcak kucaklaşması” başlığıyla verilen haberde, Türk basınından atıflara yer verdiği görülmüştür: “Yunanistan Dışişleri Bakanı Nikos Dendias’ın Türk mevkidaşı Mevlüt Çavuşoğlu’yla birlikte Türkiye’nin depremden etkilenen bölgelerini ziyareti, Türk basınında geniş yer buldu. Raporlar, Dendias ve Çavuşoğlu’nun televizyon kameraları önünde sıcak kucaklaşmasının, her iki tarafın da bölgede oluşan yıkım ve insani kriz karşısında aylarca süren gerilimi geride bırakma niyetini gösterdiğine dikkat çekiyor”. Haberde yer alan bu ifadelerden de anlaşılacağı üzere, “sıcak kucaklaşma” gerginliğin azaltılmasında sembolik bir gösterge olarak yorumlanmıştır.

Yukarıda incelenen haberlerin dışında yine depremle ilgili ama yaşama dair başkaca konuların da gazetenin gündeminde yer bulduğu görülmüştür. Gazetenin gündemine taşıdığı 18 Şubat 2023 tarihinde “Galatasaray taraftarlarının Yunan yardımı için ‘teşekkür ederim’ dokunuşu” başlığıyla yayınlanan haberde, bir spor kulübü taraftarlarının Yunanistan’a teşekkürü okuyuculara ulaştırılmıştır. 22 Şubat 2023 tarihinde ise “Survivor-Türkiye: Oyuncuların depremi öğrendiği an” başlığıyla verilen haberde, Yunanistan versiyonu da olan bir yarışma programının katılımcılarının depreme verdiği tepki haberleştirilerek dostane bir bakış açısı sergilenmiştir.

- İkinci olarak Milliyet gazetesi web sayfasında deprem sonrası bir aylık süre zarfında yayınlanan Yunanistan konulu 41 haber incelenmiştir.

Tablo 4. Milliyet Gazetesi İnternet Sayfasında Yayınlanan 6 Şubat Depremi Sonrası

Tarih	Haber Başlığı	Haberin Linki
06.02.2023	Yunanistan Türkiye'ye başsağlığı! Atina yardım gönderiyor	https://www.milliyet.com.tr/dunya/yunanistan-turkiyeye-bassagligi-atina-yardim-gonderiyor-6899295
06.02.2023	Türkiye'ye başsağlığı ve yardım mesajları	https://www.milliyet.com.tr/dunya/dunyadan-turkiyeye-bassagligi-ve-yardim-mesajlari-6899173
07.02.2023	Yunanistan Başbakanı Miçotakis'ten Türkçe paylaşım	https://www.milliyet.com.tr/dunya/yunanistan-basbakani-micotakisten-turkce-paylasim-

07.02.2023	Dünya basını ‘100 yılın en büyük felaketi’ manşetini attı	https://www.milliyet.com.tr/dunya/dunya-basini-100-yilin-en-buyuk-felaketi-mansetini-atti-6899765
08.02.2023	Yunan devlet televizyonu yayını Türkçe açtı! Ağlatan türkü	https://www.milliyet.com.tr/dunya/yunan-devlet-televizyonu-yayini-turkce-acti-aglatan-turku-
08.02.2023	Dünya seferber! Yunan ekip sevince boğuldu	https://www.milliyet.com.tr/dunya/dunya-seferber-6900260
08.02.2023	Küçük çocuğu kurtaran Yunan ekip, sevince boğuldu	https://www.milliyet.com.tr/gundem/kucuk-cocugu-kurtaran-yunan-ekip-sevince-boguldu-6900264
09.02.2023	Yunanistan’dan Türkiye’ye insani yardım	https://www.milliyet.com.tr/dunya/yunanistandan-turkiyeye-insani-yar-dim-6901139
09.02.2023	Yunan kurtarma uzmanı babası gibi ‘kurtarıcı’ oldu!	https://www.milliyet.com.tr/gundem/yunan-kurtarma-uzmani-babasi-gibi-kurtarici-oldu-6900804
09.02.2023	20 yıldır unutulmayan iyilik! Türkiye’ye maaşlarını bağışladılar	https://www.milliyet.com.tr/dunya/20-yildir-unutulmayan-iyilik-turkiyeye-maaslarini-bagisladilar-6900854
10.02.2023	Dünya Türkiye için yarışıyor!	https://www.milliyet.com.tr/galeri/dunya-turkiye-icin-yarisiyor-6901627
10.02.2023	Charlie Hebdo’nun skandal deprem karikatürüne en güzel cevap Yunanistan’dan geldi!	https://www.milliyet.com.tr/gundem/charlie-hebdonun-skandal-deprem-karikaturune-en-guzel-cevap-yunanistandan-geldi-6901397
11.02.2023	Yunanistan’dan destek sürüyor; 37 kişilik profesyonel ekip Türkiye’de	https://www.milliyet.com.tr/gundem/yunanistandan-destek-suruyor-37-kisilik-profesyonel-ekip-turkiyede-6902235
12.02.2023	Çavuşoğlu’ndan Yunan mevkidasına sıcak karşılama	https://www.milliyet.com.tr/dunya/cavusoglundan-yunan-mevkidasina-sicak-karsilama-6902472
12.02.2023	Yunan Bakan Dendias deprem bölgesinde! Bakan Çavuşoğlu ve Dendias’tan açıklamalar	https://www.milliyet.com.tr/gundem/yunan-bakan-dendias-deprem-bolgesinde-bakan-cavusoglu-ve-dendiastan-aciklamalar-6902469
12.02.2023	Yunanistan’dan Türkiye’yi aramak ücretsiz oldu	https://www.milliyet.com.tr/dunya/yunanistandan-turkiyeyi-aramak-ucretsiz-oldu-6902598
13.02.2023	Yunan medyası: Türkiye ile yeni sayfa açıldı	https://www.milliyet.com.tr/dunya/yunan-medyasi-turkiye-ile-yeni-sayfa-acildi-6903000

14.02.2023	Yunanistan’da lise öğrencilerinden duygu dolu mesaj! ‘Geçmiş olsun komşular’	https://www.milliyet.com.tr/dunya/yunanistanda-lise-ogrencilerinden-duygu-dolu-mesaj-gecmis-olsun-komsular-6903756
14.02.2023	Ham hayal...	https://www.milliyet.com.tr/yazarlar/gu-neri-civaoglu/ham-hayal-6903322
14.02.2023	Fotoğrafi İsrail ordusu paylaştı! Dünyanın gözü Türkiye’de	https://www.milliyet.com.tr/dunya/hepsi-turkiyeye-70-yil-onceki-savasi-unutmadilar-6903366
15.02.2023	Yunan arama kurtarma ekibi alkışlarla uğurlandı! ‘Acımız çok büyüktü’	https://www.milliyet.com.tr/gundem/yunan-arama-kurtarma-ekibi-alkislarla-ugurlandi-acimiz-cok-buyuktu-6904347
15.02.2023	Acun Ilıcalı, Survivor Yunanistan’a bağlandı! ‘Sevgimizi göstermek için bir felakete gerek yok’	https://www.milliyet.com.tr/cadde/acun-ilicali-survivor-yunanistana-baglandi-sevgimizi-gostermek-icin-bir-felakete-gerek-yok-6904262
16.02.2023	‘Yunanistan Türkiye’nin yanında olmaya kararlıdır’	https://www.milliyet.com.tr/gundem/yunanistan-turkiyenin-yaninda-olmaya-kararlidir-6904895
17.02.2023	PAOK’tan, Yunanistan Süper Ligi’ne saygı duruşu talebi	https://www.milliyet.com.tr/skorer/paoktan-yunanistan-super-ligine-saygi-durusu-talebi-6905198
17.02.2023	Felaketin üzerinden 11 gün geçti! Maraş depremi dünyada gündem	https://www.milliyet.com.tr/dunya/yunan-basini-yazdi-dunyada-gundem-oldu-secimler-6-ay-ertelenebilir-6905072
20.02.2023	MSB açıkladı! Yunanistan’a yasa dışı yollarla kaçmaya çalışanlar yakalandı	https://www.milliyet.com.tr/gundem/msb-acikladi-yunanistana-yasa-disi-yollarla-kaçmaya-calisanlar-yakalandi-6906352
24.02.2023	Atina’dan ABD’ye S-300 resti!	https://www.milliyet.com.tr/dunya/atinadan-abdye-s-300-resti-6908302
27.02.2023	Bakasetas’a sürpriz talip! 7 milyon euroluk bütçe ayırdılar	https://www.milliyet.com.tr/skorer/bakasetasa-surpriz-talip-7-milyon-euroluk-butce-ayirdilar-6909609
28.02.2023	Türkiye Arap medyasında manşet!	https://www.milliyet.com.tr/dunya/turkiye-arap-medyasinda-manset-6910134
01.03.2023	Cumhurbaşkanı Erdoğan’dan Miçotakis’e geçmiş olsun mesajı	https://www.milliyet.com.tr/gundem/cumhurbaskani-erdogandan-micotakise-gecmis-olsun-mesaji-6911010
01.03.2023	Bakan Çavuşoğlu, Yunan mevkidaşı Dendias ile görüştü	https://www.milliyet.com.tr/dunya/bakan-cavusoglu-yunan-mevkidasi-dendias-ile-gorustu-6910840

01.03.2023	Yunanistan'dan Türkiye'ye sızmaya çalışan 3'ü terör örgütü üyesi 5 kişi yakalandı	https://www.milliyet.com.tr/gundem/yunanistandan-turkiyeye-yasadisi-yollarla-girmeye-calisan-5-kisi-yakalandi-6911080
01.03.2023	Türkiye'den Yunanistan'a başsağlığı mesajı	https://www.milliyet.com.tr/dunya/turkiyeden-yunanistana-bassagligi-mesaji-6910673
01.03.2023	Yunanistan'da iki tren çarpıştı! 26 kişi hayatını kaybetti	https://www.milliyet.com.tr/dunya/yunanistanda-iki-tren-carpisti-26-kisi-hayatini-kaybetti-6910637
01.03.2023	Yunanistan'da trenler çarpıştı! 'Kayıp 45 dakika'	https://www.milliyet.com.tr/dunya/yunanistanda-trenler-carpisti-onlarca-oluve-yarali-6910652
02.03.2023	Yunanistan'daki facia geceyi gündüz yaptı! 'Vagon sıcaklığı 1300 dereceye çıktı'	https://www.milliyet.com.tr/dunya/yunanistandaki-facia-kamerada-gece-gunduze-dondu-vagon-sicakligi-1300-dereceye-cikti-6911381
02.03.2023	Yunanistan'da tren faciası: 36 ölü	https://www.milliyet.com.tr/dunya/yunanistanda-tren-faciasi-36-olu-6911152
02.03.2023	Yunanistan'daki tren kazasında can kaybı 57'ye yükseldi	https://www.milliyet.com.tr/dunya/yunanistandaki-tren-kazasinda-can-kaybi-57ye-yukseldi-6911677
04.03.2023	Atina Türkiye'den 'cenaze izni' istedi	https://www.milliyet.com.tr/dunya/atina-turkiyeden-cenaze-izni-istedi-6912166
05.03.2023	Yunanistan'da öfke dinmiyor! Tren kazasını protesto edenler polisle çatıştı	https://www.milliyet.com.tr/dunya/yunanistanda-ofke-dinmiyor-tren-kazasini-protesto-edenler-polisle-catisti-6912796
06.03.2023	Yunanistan sarsıldı! 'Utanc görüntüleri'	https://www.milliyet.com.tr/dunya/yunanistan-sarsildi-utanc-goruntuleri-6913114

Kaynak: Milliyet Gazetesi Web Sayfası (URL-8)

Milliyet gazetesinin web sitesinin birinci bölümde incelenen deprem öncesi dört aylık zaman dilimini kapsayan yayınlarının, deprem sonrası dönemle karşılaştırıldığında Yunan Proto Thema gazetesinin yayınlarında görülen değişimle benzer bir sonuç ortaya çıktığı görülmektedir. Milliyet gazetesinin deprem sonrasını kapsayan bu dönemde kullandığı haberlerde bir önceki dönemde yürütülen yayın çizgisi ve dilden eser yoktur. Bir önceki dönem gazetenin gündeminde yer alan sert ve gerilime vurgu yapan haberler yerini barışçıl ve dostane havayı yansıtan haberlere bırakmıştır. Bu dönemin ana temaları 6 Şubat depremi ve Yunanistan'da yaşanan tren kazasıdır. Bu konular

dışında Yunanistan’la ilgili, az sayıda yaşam kategorisinde yer alabilecek habere de yer verilmiştir.

Deprem sonrası kapsayan 1 aylık zaman dilimdeki Milliyet’in yayınları incelendiğinde iki ülke arasındaki ilişkilerin yumuşamasının medya gündeminin değişimi üzerinde etkiye sahip olduğu görülmüş ve burada da “yeni bir sayfa” açılmıştır. Örneğin Yunanistan Dışişleri Bakanının Türkiye’deki deprem bölgelerine yapmış olduğu ziyaret Proto Thema’dakine benzer şekilde ele alınmıştır. Bu benzerlik 12 Şubat 2023-13 Şubat 2023 tarihleri arasında Milliyet internet sitesinde yayınlanan 2 haberin başlıklarından da açıkça anlaşılmaktadır: “Çavuşoğlu’ndan Yunan mevkidaşına sıcak karşılama”, “Yunan medyası: Türkiye ile yeni sayfa açıldı”.

İncelenen tarih aralığında yayınlanan bazı haberlerin sadece başlıkları bile değerlendirildiğinde, Milliyet gazetesinin deprem öncesi gündemi ve kullandığı sert dille ilgili büyük değişime dair önemli veriler elde edilebileceği düşünülmektedir. Bu başlıklar: “Yunanistan Başbakanı Miçotakis’ten Türkçe paylaşım”, Yunan devlet televizyonu yayını Türkçe açtı! Ağlatan türkü”, Küçük çocuğu kurtaran Yunan ekip, sevince boğuldu, “Yunan kurtarma uzmanı, babası gibi ‘kurtarıcı’ oldu!”, “20 yıldır unutulmayan iyilik! Türkiye’ye maaşlarını bağışladılar”, “Charlie Hebdo’nun skandal deprem karikatürüne en güzel cevap Yunanistan’dan geldi!”, “Yunanistan’da lise öğrencilerinden duygu dolu mesaj! ‘Geçmiş olsun komşular’”, “Yunan arama kurtarma ekibi alkışlarla uğurlandı! Acımız çok büyüktü” şeklindedir. Milliyet gazetesinin yayın politikasındaki, iki ülke arasındaki ilişkilere dair değişim barışçıl ve dostane bir tutuma işaret etmektedir.

Proto Thema’da Galatasaray taraftarlarının Yunanistan’a yapılan yardımlar için teşekkür etmesi haberleştirilirken, Milliyet gazetesinde Selanik’te bir futbol takımı olan PAOK’un Yunanistan Süper Ligi’nde Türkiye’de yaşanan depremde ölenler için saygı duruşu yapılması talebini 17 Şubat 2023 tarihinde “PAOK’tan, Yunanistan Süper Ligi’ne saygı duruşu talebi” başlığıyla okuyucularına ulaştırmıştır. Bu haber başlıkları birlikte değerlendirildiğinde kamu gündeminin bir parçası olduğu düşünülen sporun gündeminin de gazetelerin gündeminin belirlenmesinde etkili olduğu kanaatine varılmıştır.

İki ülkenin medya ve siyaset gündeminin değişmesinde depremin majör etkisinin yanı sıra, bu gündemlerin değişiminde etkili olan diğer bir olay da 28 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen ve 57 kişinin öldüğü tren kazasıdır. Bu kazayla ilgili birçok habere yer veren Milliyet gazetesinde 1 Mart 2023 tarihinde yayınlanan iki haberin başlığı dikkat çekmiştir: “Cumhurbaşkanı Erdoğan’dan Miçotakis’e geçmiş olsun mesajı”, “Türkiye’den Yunanistan’a başsağlığı mesajı”. Bu başlıklar da tıpkı Yunan gazetesinin bu dönemde kullandığı başlıklar gibi, iki ülke arasındaki ilişkilerde yeni bir sayfa açıldığını vurgulamakta ve gündem belirleme

kuramına atıfta bulunmaktadır.

Milliyet gazetesinin yukarıda incelenen yayınları değerlendirildiğinde burada da yeni bir sayfanın açıldığı göze çarpmaktadır. Yunanistan’da yaşanan tren kazası ve bununla ilgili protestolara dair sadece birkaç haber ile Milliyet Yazarı Güneri Cıvaoğlu’nun bir köşe yazısı, deprem öncesi yayınları hatırlatan istisnai örneklerdir. Cıvaoğlu, 14 Şubat 2023 tarihli köşe yazısının girişinde, “19 Haziran 2022 tarihinde Yunanistan’ın Pentapostagma adlı yayında bir harita yer aldı. ABD’nin üç büyük televizyon kanalından biri olan CBS’de de aynı harita ekrana getirildi. Haritada “Trakya’daki topraklarımız Yunanistan tarafından ele geçirilmiş görünüyor. Üzerine Yunan bayrağı yansıtılmış.” İstanbul’un batı yakası ise “Ekümenik Patrikhane Şehir Devleti” olarak gösteriliyor. (Vatikan Devleti gibi mi?)” ifadelerini kullanmıştır. Bu cümleler bir önceki dönemin gerilimine işaret eden bir söylem içermektedir

SONUÇ

Gündem belirleme süreci, kavramsal çerçevede de belirtildiği gibi üç sacayağı üzerine oturtulmuştur: Kamu gündemi, medya gündemi ve politika gündemi. Kuram genel olarak bu 3 gündemin kendi arasındaki ilişkiler üzerine odaklanmaktadır. Bu çalışmada da bahsedilen uçayaktan biri olan medyanın gündeminin nasıl belirlendiği incelenmiştir. Özellikle iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle dijital medyanın yaygınlaştığı günümüzde, medyanın gündemi yeniden değerlendirilebilecek bir potansiyele sahiptir. Gündem belirleme kuramının 3. Düzey araştırmaları da bu konu üzerine yoğunlaşmıştır. Bu makale hem Türkiye Yunanistan arasındaki ilişkilerin temelinde medya gündeminin karşılaştırılması hem de gündemi değiştiren rastlantısal olayların etkisinin ortaya koyulması amaçlanmaktadır: Bu rastlantısal olay 6 Şubat depremidir.

Bu kapsamda çalışmanın ilk bölümde deprem öncesi 4 aylık zaman dilimini kapsayan süre zarfında Proto Thema ve Milliyet gazetelerinin web sayfalarındaki Türkiye ve Yunanistan konulu 94 haber incelenmiştir.

Proto Thema internet sayfasında deprem öncesi dört ayda yayınlanan haberler incelendiğinde ana temanın Türkiye-Yunanistan gerilimi olduğu açıkça görülmektedir. Gazete, bu gerilimi yansıtan ya da körükleyen haberler dışında Türkiye konulu başkaca haberlere de yer vermiştir. Fakat asıl dikkat çekici olan, Türkiye’de politikaya ya da gündelik yaşama dair verilen haberlerin bile bu siyasi ya da askeri gerilime paralel bir şekilde ve tarafgir bir yaklaşımla ele alınmasıdır. Milliyet gazetesinde ise aynı dönemde ana tema yine iki ülke arasındaki gerilimdir. Fakat Milliyet’te Proto Thema’nın aksine bu gerilim dışında neredeyse hiç haber yer almamıştır. Her iki gazetede de gerilim hem politikacıların açıklamaları hem de bu yayın organlarının kışkırtıcı, sert ve suçlayıcı yayınlarıyla perçinlenmektedir. Bu yayınlarda gerilimi yeniden üreten

bir dil kullanılmıştır. Dolayısıyla gündem belirleme kuramı çerçevesinde, iki gazetenin bu dönemdeki gündemleri belirlenmesinde iki faktörün öne çıktığı görülmektedir: Politik aktörlerin söylemleri ve diğer ülke medyasının gündemi.

Daha önce de belirtildiği gibi iki ülke arasındaki bu gerilim yalnızca incelenen bu döneme özgü değildir, geçmişi uzun bir zamana yayılmaktadır. Yine çalışmada belirtildiği gibi bazı dönemlerde bu gerilimin üst seviyelere çıktığı görülmektedir. Ele alınan bu zaman diliminde de gerilimin arttığı görülmüştür. Bu artışın uluslararası ilişkiler konusuna dâhil edilebilecek birçok nedeni vardır. Fakat bizce temel nedenlerden biri iki ülkede de nerdeyse birbirine paralel yürüyen seçim süreçleridir. Çalışmayı kapsayan zaman diliminde Türkiye’de 14 Mayıs’ta, Yunanistan’da ise 21 Mayıs’ta yapılacak genel seçimlere dair propaganda faaliyetleri iki ülkede de başlamıştır. Bu süreçte iki ülkenin iç politikaya yönelik hamleleri dış politika süreçlerini de etkilemiştir. Medya da bu iki ülkedeki politika gündemini sayfalarına yansıtmış ve incelenen gazetelerin gündeminde bu konuların ön sıralara çıktığı görülmüştür.

Çalışmanın ikinci bölümünü oluşturan ve bir aylık dönemi kapsayan 6 Şubat depremi sonrası iki gazetede yayınlanan 121 haber incelendiğinde çarpıcı bir değişim yaşandığı görülmüş ve iki ülke ilişkileri ile medya gündeminde yeni bir sayfa açıldığı sonucuna varılmıştır. Bu değişim rastlantısal bir olay olan depremle birlikte iki ülke politikacılarının ve medyasının gündemini de kökten değiştirmiştir. Politikacıların yaptıkları açıklamalara yansıyan bu gündem değişimi, doğrudan iki ülke medyasının hem yayın politikasını hem de bu yayınlarda kullanılan dili dönüştürmüştür. Deprem öncesinde gerilimi tırmandıran ve suçlayıcı bir dil kullanılan haberler yerini daha dostane ve barışçıl bir dile bırakmıştır.

Politika ve medya neredeyse ilk zamanlardan beri kamu gündemi üzerinde etkili olabilmeyi amaç edinmiştir. Fakat kamunun da kendine ait bir gündemi vardır ve bu gündem diğer gündemler üzerinde, düşünüldüğünden daha etkilidir. Bu bağlamda medyanın gündemini değiştirebilecek güce sahip olan deprem olgusunun, önce kamunun gündemini değiştirdiği, sonrasında ise medya ve politika gündemi üzerinde köklü bir değişime neden olduğu görülmüştür. Deprem öncesi dönemde Türk ve Yunan gazetelerinin gündeminde ön sıralara çıkan, gerilime neden olan problemlerin depremin ardından da orta yerde durmasına ve bu problemlere çözüm üretilmemesine rağmen gündemin radikal bir şekilde değiştiği tespit edilmiştir. Bu değişimin temel nedeni bizce, kamunun gündeminin medya gündemi üzerindeki etkisidir. Bu konuda elde edilen veriler, çalışmanın teorik çerçevesinde açıklanan gündem belirleme kuramının temel özellikleri ile de paralellik göstermektedir.

Politikacılar ve özellikle medya, kamu gündemini belirlemek için genellikle gerçekliğin yeniden üretimini bir yöntem olarak kullanmaktadırlar. Fakat unutulmaması gereken şey kamunun gündemine suni bir şekilde taşınan olayların

bir gerçeklik zeminine dayanması gerektiğidir. Bu araştırmanın elde edilen verileri ışığında, rastlantısal olsa bile deprem gibi çarpıcı gerçeklerin, politikacılar ve medya tarafından kamunun gündemine taşınan gündemleri radikal bir şekilde yerinden ettiği sonucuna varılmıştır. Gündem belirleme kuramı çerçevesinde incelenen haberlerden ulaşılan bu sonucun, çalışmanın temel hipotezini doğrular nitelikte olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Atabek, N. (1997), Gündem Belirleme Araştırmaları, İstanbul Üniversitesi İletişim Dergisi, 5(1): 223-247.

Cohen, B.C. (1963), The Press And Foreign Policy, Princeton, New Jersey: Princeton University Press.

Dearing, J.W. ve Rogers, E.M. (1996), Communication Concepts 6: Agenda Setting, London, New Delhi: SAGE Publications.

Guo, L. (2016), A Theoretical Explication of the Network Agenda Setting Model: Current Status and Future Directions, Lei Guo & Maxwell McCombs içinde, The Power of Information Networks: New Directions for Agenda Setting (s.3-18), New York-London: Routledge.

Güngör, A. (2021), Gündem Belirleme Kuramı Bağlamında Sosyal Medya İle Siyaset Gündeminin Karşılaştırmalı Analizi, İNİF E- Dergi, 6(2): 75-91.

Lippmann, W. (1998), Public Opinion. New Brunswick (U.S.A.) and London (U.K.): Transaction Publishers.

McCombs, M.E. ve Guo, L. (2014), Agenda Setting and Political Advertising: Origins of the News Agenda, Fortner, R.S. ve P. Mark Fackler, P.M., The Handbook of Media and Mass Communication Theory (s.249-268), New Jersey: John Wiley & Sons inc.

McCombs, M.E. & Shaw, D.L. (1972), The Agenda Setting Function of Mass Media, Public Opinion Quarterly, 36(2): 176-184.

McCombs, M.E., Shaw, D.L. & Weaver, D.H. (2014), New Directions in Agenda-Setting Theory and Research, Mass Communication and Society, 17(6): 781-802.

Polat, V. (2010), Kitle İletişim Kuramları (Ders Notları), İstanbul: İstanbul Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.

Roberts, M. ve McCombs, M. (1994), Agenda setting and political advertising: Origins of the news agenda, Political Communication, 11(3): 249-262.

Rogers, E.M. ve Dearing, J.W. (1988), Agenda-Setting Research: Where It Has Been, Where It Has Going?. *Communication Yearbook*, 11: 555-593.

Severin, W.J. ve Tankard, J.W. (1994), İletişim Kuramları (Bir, A.A. ve Sever, S. Çev.), Eskişehir: Kibele Sanat Merkezi.

Temizel, H. (2008), Kamuoyu Kuramları ve Kamuoyu Oluşumunda Kitle İletişim Araçları, *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 8 (15): 126-146.

Turam, E. (1994), Medyanın Siyasi Hayata Etkileri, İstanbul: İrfan Yayınları

Yaşın, C. (2008), Gündem Belirleme Kuram ve Araştırmaları, Ankara: Yargı Yayınevi.

Yılmaz, S. (2019), İletişim Kuramları, Çankırı: Çankırı Üniversitesi Yayınları.

Yüksel, E. (2007), “Kamuoyu Oluşturma” ve “Gündem Belirleme” Kavramları Nerede Kesişmekte, Nerede Ayrılmaktadır? *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1): 571 – 586.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

URL-1 <https://tr.wikipedia.org/wiki/Milliyet> (Erişim Tarihi: 31.05.2023)

URL-2 <https://www.similarweb.com/top-websites/turkey/news-and-media/> (Erişim Tarihi: 26.07.2023)

URL-3 <https://www-prototema-gr.translate.google.com/greece/article/1377861/1110000-monadikoi-hristes-enimerothikan-hthes-pebti-1-iouniou-apo-to-prototemagr/> (Erişim Tarihi: 02.06.2023)

URL-4 <https://www.eurotopics.net/tr/148759/proto-thema> (Erişim Tarihi: 31.05.2023)

URL-5 https://tr.wikipedia.org/wiki/Proto_Thema (31.05.2023)

URL-6 <https://www.prototema.gr/> (Erişim Tarihi: 06.10.2022 - 06.03.2023)

URL-7 <https://twitter.com/Communications/status/1599770401713713152> (Erişim Tarihi: 25.05.2023)

URL-8 <https://www.milliyet.com.tr/> (Erişim Tarihi: 06.10.2022 - 06.03.2023)

URL-9 <https://gorgondergisi.com/dunden-bugune-internet-gazeteciligi/adresinden-alindi>. (Erişim Tarihi: 31.05.2023).